

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku

**FAKULTET ZA ODGOJNE
I OBRAZOVNE ZNANOSTI**

IX. međunarodni znanstveni skup

DIJETE I JEZIK DANAS

Dijete i jezični identitet

9th International Scientific Conference

CHILDREN AND LANGUAGES TODAY

Children and Linguistic Identity

KNJIŽICA SAŽETAKA

BOOK OF ABSTRACTS

Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti
Osijek (Hrvatska), 12. – 14. rujna 2019.

Faculty of Education

Osijek (Croatia), 12-14 September 2019

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku

**FAKULTET ZA ODGOJNE
I OBRAZOVNE ZNANOSTI**

IX. međunarodni znanstveni skup

DIJETE I JEZIK DANAS

Dijete i jezični identitet

9th International Scientific Conference

CHILDREN AND LANGUAGES TODAY

Children and Linguistic Identity

DiJ 2019.

ChiLa 2019

KNJIŽICA SAŽETAKA BOOK OF ABSTRACTS

Uredile

Editors

Lidija Bakota / Ivana Moritz

Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti Osijek

Faculty of Education Osijek

Osijek (Hrvatska), 12. – 14. rujna 2019.

Osijek (Croatia), 12-14 September 2019

Izdavač / Publisher

Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti / Faculty of Education

Za izdavača / Acting publisher

Damir Matanović

Lektura i korektura (hrvatski) / Language reviewing and proofreading (Croatian)

Nina Mance

Lektura i korektura (engleski) / Language reviewing and proofreading (English)

Ksenija Benčina

Ivana Marinić

Ivana Moritz

Grafička obrada i dizajn naslovnice / Layout and cover design

Marko Šošić

Siniša Vidić

Naklada / Print run

100 komada / copies

Tisak / Print

Grafika d.o.o., Osijek

Dijete i jezični identitet
Children and linguistic identity

Mjesto održavanja skupa / Conference venue

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku

Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti

Cara Hadrijana 10, 31000 Osijek

Tel: +385 (0)31 321 700

E-mail: dijeteijezik2019@gmail.com

childrenandlangauges2019@gmail.com

Web stranica / Web page

chila.eu

PROGRAMSKI ODBOR / PROGRAMME COMMITTEE

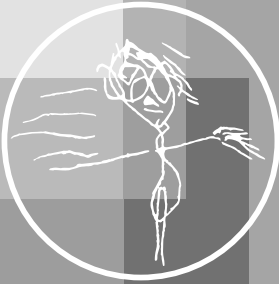
Thomai Alerxiou (Thessaloniki), Lidija Bakota (predsjednica/chair) (Osijek), Emina Berbić Kolar (Osijek), Đuro Blažeka (Zagreb), Milena Mileva Blažić (Ljubljana), Lidija Cvikić (Zagreb), Marina Đukić (Osijek), Mirna Erk (Osijek), Željka Flegar (Osijek), Dragana Francišković (Subotica), Marina Gabelica (Zagreb), María del Pilar García Mayo (Leioa), Christina Giannikas (Nicosia), Manuela Karlak (Osijek), Sanjin Kodrić (Sarajevo), Irena Krumes (Slavonski Brod), Janelle Mathis (Denton), Lana Mayer (Osijek), Ana Mikić Čolić (Osijek), Smiljana Narančić Kovač (Zagreb), Dunja Pavličević-Franić (Zagreb), Simone E. Pfenninger (Salzburg), Danijela Prošić-Santovac (Novi Sad), Vera Savić (Kragujevac), Dubravka Smajić (Osijek), Renata Šamo (Zagreb), Tamara Turza-Bogdan (Čakovec), Vladimira Velički (Zagreb), Irena Vodopija (Osijek), Boguslaw Zielinski (Poznanj)

ORGANIZACIJSKI ODBOR / ORGANIZING COMMITTEE

Ksenija Benčina (Osijek), Mirta Bijuković Maršić (Osijek), Igor Marko Gligorić (Slavonski Brod), Valentina Majdenić (predsjednica/chair) (Osijek), Nina Mance (Osijek), Ivana Marinić (Osijek), Ivana Moritz (Osijek), Ivana Trtanj (Osijek), Vedrana Živković Zebec (Osijek)

PLENARNA IZLAGANJA
PLENARY SPEAKERS

Marianne Nikolov

University of Pécs

nikolov.marianne@pte.hu

MOTIVACIJA I JEZIČNI IDENTITET MLADIH UČENIKA JEZIKA

Motivacija za učenje jezika i jezični identitet profinjeno su međusobno isprepleteni u procesu učenja jezika. Odnedavno se motivacija shvaća sastavnicom učenikova identiteta i pojma o sebi (Dörnyei i Ushioda, 2009). Kod mladih učenika (od 6 do 14 godina) oboje su izraženo fluidni i dinamično se mijenjaju s vremenom tijekom suoblikovanja u nizu situacija. Njihov razvoj nije pravocrtan pa je i njihovo razumijevanje izazov. Identitet se odnosi na učenikovo razumijevanje njegova odnosa prema svijetu (Norton, 2000), a lingvistički identitet podrazumijeva učenikov odnos prema jezicima kojima se koristi. Prema Blocku (2014), jezični identitet uključuje stručnost (koliko je dobro učenikovo poznavanje jezika), povezanost (kolika je povezanost s jezicima i koliko ih učenik voli) i nasljedstvo (obiteljsku povezanost s učenikovim jezicima).

Istraživanja motivacije mladih učenika za učenje jezika bave se različitim aspektima identiteta usredotočujući se na izvore i vrste motivacije za učenje i uporabu jezika, na unutrašnje (individualne razlike) i izvanjske činitelje (roditelji, nastavnici, vršnjaci, aktivnosti u razredu i izvanškolske aktivnosti) kako bi se otkrio njihov učinak na pojam o sebi, motivirano ponašanje ili njegov izostanak u trenutku i tijekom vremena. Iznova se utvrđuje ključna uloga iskustva učenja jezika u motivacijskom sustavu pojmova o sebi (Dörnyei, 2019).

U ovom se izlaganju daje pregled spomenutih tema i predlaže okvir za proučavanje motivacije mladih učenika na trima razvojnim razinama (Mihaljević Djigunović i Nikolov, u tisku). Nudi se uvid u promjenjivost uloga važnih osoba (roditelja, braće, učitelja, vršnjaka) na različitim razinama dok ulaze u međusobne interakcije i njihov višestruki utjecaj na iskustvo mladih učenika pri učenju jezika. Smjerovi za daljnja istraživanja nude se s gledišta pojedinih mladih učenika i skupina mladih učenika.

Ključne riječi: motivacija, rano učenje jezika, stvaranje jezičnog identiteta, engleski kao strani jezik

YOUNG LEARNERS' LANGUAGE LEARNING MOTIVATION AND LINGUISTIC IDENTITY

language learning motivation and linguistic identity are delicately intertwined, as they interact during the language learning process. Recently, motivation has been conceptualized as part of learner's identity and self-concept (Dörnyei and Ushioda, 2009). In the case of young learners (YLS; age 6 to 14), both are particularly fluid and change dynamically as they are co-constructed in a range of situations over time. Their development is non-linear and thus challenging to tap into. Identity concerns how learners understand their relationship to the world (Norton, 2000), whereas linguistic identity comprises how they relate to the languages (Ls) they can use. In Block's (2014) view, linguistic identity includes expertise (how well they know Ls), affiliation (how attached they are to and like Ls), and inheritance (familial connections to their Ls).

Research into YLS' language learning motivation has explored various aspects of identity by focusing on the sources and types of motivation to learn and to use Ls, factors internal (individual differences) and external to YLS (parents, teachers, peers and classroom and extracurricular activities) to reveal how they impact their self-concept, motivated behavior, or the lack of it, in the moment and over time. This key role of language learning experiences has been rediscovered in the motivational self-system (Dörnyei, 2019).

This talk offers an overview of the above themes and proposes a framework for studying YLS' motivation at three developmental stages (Mihaljević Djigunović and Nikolov, in press). It offers insights into how the roles of valued others (parents, siblings, teachers, peers) shift along the stages as they interact with one another and how they impact YLS' learning experiences in multiple ways. By looking at the perspectives of individual YLS and groups of YLS, avenues for further research are offered.

Keywords: motivation, early language learning, linguistic identity construction, EFL

Anita Skelin Horvat

Sveučilište u Zagrebu

Zavod za lingvistiku Filozofskoga fakulteta

askelin@ffzg.hr

JEZIČNI IDENTITETI HRVATSKIH TINEJDŽERA

Bavljenje identitetom u odnosu prema jeziku posljednjih je desetljeća doživjelo svojevrсни procvat. Mnoštvo je različitih teorija, studija i istraživanja identiteta u mnogostrukim odnosima prema drugim čovjekovim „pojavama”. U lingvistici je svakako najzanimljiviji odnos identiteta i jezika. Ponajviše je takvih istraživanja upravo na primjeru tinejdžera, koji čine vrlo zanimljivu skupinu s obzirom na to da se radi o vrlo turbulentnom razdoblju u životu pojedinca koje je istodobno razvojno, ali i prijelazno razdoblje iz djetinjstva u odraslost, kada se i stežu nove identitetske uloge. U izlaganju se bavimo upravo time kako se mladi (u prvom redu adolescenti) koriste jezikom u konstruiranju svojih raznolikih i novih identiteta, grupnih i individualnih. Na temelju metalingvističkoga korpusa koji se sastoji od ideja, stavova i promišljanja adolescenata o vlastitom jeziku i uporabi jezika u raznolikim kontekstima, donose se ideje i zaključci o tome kako mladi jezikom grade identitet te kako je gradnja identiteta usko povezana s uporabom najrazličitijih stilova i registara.

U izlaganju se nakon kratkog uvodnoga dijela, u kojemu se predstavlja teorijski okvir istraživanja, fokus smješta na samo istraživanje te se kroz niz primjera iz korpusa pokušava zaključiti kako se jezikom, njegovim raznolikim elementima, uporabom i stavovima o jeziku gradi identitet adolescenata.

Ključne riječi: identitet, jezik, tinejdžeri, jezični stilovi, jezični stavovi

LANGUAGE IDENTITIES OF CROATIAN TEENAGERS

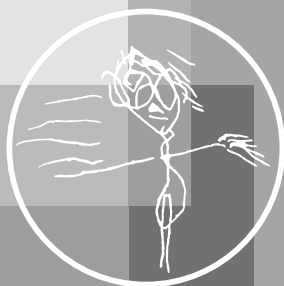
Studying identity in relation with languages has been revived in the last decades. There are numerous diverse theories, studies and identity research in multiple relations with other human “phenomena”. When it comes to linguistics, the most interesting one is certainly the relationship between identity and language. The greatest number of research concentrates on teenagers, who are an interesting group, given that they are in a turbulent period of an individual’s life, being at the same time a developmental and a transitional period from the childhood into the adulthood, when new identity roles are acquired. This talk deals with the way the youth (primarily adolescents) use the language in construing their diverse and new identities, collective and individual. Based on a metalinguistic corpus consisting of adolescents’ ideas, attitudes and thoughts on their own language and its use in different contexts, some ideas and conclusions on the way the young build their identity through language, emerge. Also, it studies the way identity construction is tightly tied to the use of the most varied styles and registers.

The talk will, after a short introduction presenting a theoretical frame of the research, focus on the research itself, and by means of numerous corpus examples, attempt to reach certain conclusions on the way language, its diverse elements, use and attitudes on language build the identity of adolescents.

Keywords: identity, language, teenagers, language styles, language attitudes

SAŽETCI
ABSTRACTS

Fabio Armand

Catholic University of Lyon

armand.fabio@gmail.com

UGROŽENI JEZICI I IDENTITETI U VIŠEJEZIČNOM OBRAZOVANJU: TRANSALPINSKA PERSPEKTIVA

Glavni je cilj rada istražiti dva vrlo različita planinska okruženja, od francuskog govornog područja Alpa, u kojemu dominira Mont Blanc, kroz zavičajno iskustvo u dolini Aosta, do Himalaja, planinskog lanca u Nepal, našem „adoptivnom“ zavičaju. Kako bi se istaknula dinamika etniciteta i jezične raznolikosti, ponudit ćemo povijesni i etnolingvistički pogled na mozaik lingvističkih i kulturnih varijeteta koji karakteriziraju te planinske regije. Razvit ćemo dubinsku refleksiju obrazovnih i didaktičkih praktičnih pristupa ugroženim jezicima u komparativnoj perspektivi, usmjeravajući se uglavnom na pedagošku praksu prihvaćenu u različitim kulturama škole.

Danas se obrazovanje u dolini Aosta provodi podjednako na dvama službenim jezicima u toj regiji (francuskom i talijanskom), ali domicilno se stanovništvo također koristi i inačicama frankoprovansalskog jezika, a tri zajednice u dolini koriste se inačicama valserskog kao alemanskoga jezika (Titsch and Töitschu). S druge strane transalpinske domene, u Nepal, trenutno se govori 123 manjinska jezika, koja pripadaju četirima različitim jezičnim porodicama. Koje su dobrobiti nastave na materinskom jeziku, kao i nastave na službenom jeziku domovine, za djecu školske dobi i mlade? Propitivat ćemo se o tom problemu raspravljajući o ulozi promicanja jezika i revitalizacijskih procesa u obrazovanju temeljenom na materinskom jeziku, a u skladu s najrecentnijim neurokognitivnim spoznajama o kognitivnim prednostima dvojezičnosti i višjezičnosti.

Ključne riječi: ugroženi jezici, proces revitalizacije, višjezično obrazovanje, Alpe (dolina Aosta), Himalaja (Nepal)

ENDANGERED LANGUAGES AND IDENTITIES IN MULTILINGUAL EDUCATION: A TRANSALPINE PERSPECTIVE

The main aim of this contribution is to explore two very distant Alpine environments, from the French-speaking Alps, dominated by the Mont Blanc, our native experience in Aosta Valley, to the Himalayan highlands of Nepal,

our “adoptive” homeland. In order to point out the dynamics of ethnicity and language diversity, we will offer a historical and ethnolinguistic outlook on the mosaic of linguistic and cultural varieties that characterize these mountainous regions. We will develop an in-depth reflection of the educational and didactic practices about endangered languages in a comparative perspective, focusing mainly on the pedagogic methodologies adopted in these different school cultures.

Nowadays, in Aosta Valley, instruction is carried out simultaneously in French and Italian, the two official languages of the region; however, the native population also speaks different varieties of Francoprovençal, and the three communities of the valley use varieties of Walser (Titsch and Töitschu), an Alemannic language. On the other side of our Transalpine domain, 123 minority languages, coming from four different language families, are currently spoken in Nepal. What are the benefits for school-aged children and youths to receive the L1-based instruction as well as instruction in the official language of their homeland? We are going to address this issue by discussing the role of language promotion and revitalization processes in L1-based education and the most recent neurocognitive findings about cognitive advantages of bi-/multilingualism.

Keywords: endangered languages, revitalization process, multilingual education, Alps (Aosta Valley), Himalaya (Nepal)

Ivana Babić

Osnovna škola Silvija Strahimira Kranjčevića

Lovreć

ivana.babic30@skole.hr

Krešimira Gudelj

Osnovna škola Silvija Strahimira Kranjčevića

Lovreć

kresimiras@hotmail.com

IZRADA ZAVIČAJNE SLIKOVNICE U SVRHU OBOGAĆIVANJA NASTAVNOG PROCESA

Zavičajne se teme mogu ostvariti u različitim književnim vrstama, a jedna je od njih zavičajna slikovnica koja predstavlja spoj književne i likovne umjetnosti. U ovom radu promatra se kako izrada zavičajne slikovnice „Tanculi tanberi“, koja je nastala projektnim radom učenika Osnovne škole Silvija Strahimira Kranjčevića u Lovreću, utječe na obogaćivanje nastavnog procesa. Naglasak pri izradi slikovnice bilo je istraživanje zavičajnog idioma, pri čemu se standardni jezik isprepliće s izrazima lokalnoga govora kojima se danas gubi temeljna komunikacijska svrha, a to je da označavaju svakodnevne predmete i događaje. U slikovnici su obrađene kulturno-povijesne teme zabiokovskog kraja, pri čemu su oživiljena različita (danas zaboravljena) zanimanja i narodni običaji koji su dio etnografske baštine, a utkanost različitih književnih oblika iz usmene književnosti doprinosi autentičnosti samoga teksta slikovnice. Pri izradi slikovnice korištene su metode grafičkog, glasovnog i video-zapisivanja, stvaralačkog pisanja priče prema kompozicijskoj strukturi, grafičko-likovnog obogaćivanja teksta te oblikovanje slikovnice i promidžbenog materijala kao pripreme za tisak. Takav način rada uključuje međusobno povezivanje različitih nastavnih predmeta: Hrvatskog jezika, Prirode i društva, Likovne i Glazbene kulture, Povijesti, Geografije te međupredmetnih tema: Održivi razvoj, Poduzetništvo, Osobni i socijalni razvoj, Građanski odgoj i obrazovanje, što je nastavu učinilo izrazito zanimljivom, a učenike motiviralo na aktivno sudjelovanje i istraživanje te stvaralačko i kreativno izražavanje. Osim što su učenici osvijestili važnost tradicije u suvremenom društvu, na takav su način sačuvali od zaborava barem mali dio baštine na kojoj počiva ovdašnja kulturna tradicija.

Ključne riječi: baština, nastavne metode, nastavni proces, predmetna korelacija, zavičajna slikovnica

CREATING AN INDIGENOUS PICTURE BOOK FOR THE PURPOSE OF ENRICHING THE TEACHING PROCESS

Local themes can be realized in different literary types, one of which is an indigenous picture book that represents a fusion of literary and visual art. This paper presents the local “Tanculi tanberi” picture book, created in the project work of Silvije Strahimir Kranjčević Primary School in Lovreć and its effects on the enrichment of the teaching process. The creation process of a picture book focused on a native language research, whereby the standard language is interwoven with local speech expressions that recently have lost their basic communicative purpose, which is signifying everyday objects and events. The picture book covers the cultural and historical themes of the Zabiokov region, where different (now forgotten) occupations and folk customs, that are part of the ethnographic heritage, have been revived, and the peculiarity of the various literary forms of oral literature contributes to the authenticity of the textbook itself. In the making of this picture book, the methods of graphic, voice and video recording, creative writing of the story based on the compositional structure, graphic-art enrichment of texts, and the formatting of picture books and promotional material as preparation for printing were used. In this way the project intertwined different school subjects: Croatian language, Nature and society, Art and Music culture, History, Geography and Interreligious themes: Sustainable development, Entrepreneurship, Personal and social development, Citizenship education, which makes teaching extremely interesting and motivates students to actively participate in the research, creative and artistic process.

Besides the fact that the pupils have become aware of the importance of tradition in contemporary society, this has preserved at least a small part of the heritage connected with local cultural tradition.

Keywords: inheritance, teaching methods, educational process, correlation of subjects, a local picture book

Lidija Bakota

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku

Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti

lbakota@foozos.hr

ANIMALNI SVIJET U DJEČJEM PISANOM STVARALAŠTVU – PROPITIVANJE ČOVJEKOVA IDENTITETA U ODNOSU PREMA DRUGOME

Sedamdesetih godina 20. stoljeća dolazi do snažnog razvoja animalistike proizišle iz rasprava o identitetu u kojima se čovjek definira kao neživotinja odnosno životinja kao neljudsko. U središtu je animalističkih studija analiza pozicije životinje kao subjekta u društvu te propitivanje granica između čovjeka i životinje odnosno čovjeka i drugih neljudskih bića. U radu će se analizirati animalistička tematika u dječjim literarnim radovima objavljenim na stranicama hrvatskih dječjih časopisa *Radost* i *Modra lasta* u drugoj polovici 20. stoljeća. Analiza će korpusne građe upozoriti na život djeteta u domesticiranom društvu koje konstruira sliku svijeta u kojem je čovjek ravnodušan prema Drugome (neljudskom, animalnom).

Ključne riječi: animalistika, dječji časopisi, literarno stvaralaštvo

ANIMAL WORLD IN CHILDREN'S WRITTEN CREATION – QUESTIONING OF HUMAN IDENTITY IN RELATION TO THE OTHER

A strong development of animalistic literature occurs in the 1970s, originating in identity discussions in which a human was defined as a non-animal, i.e. an animal was defined as a non-human. The research of animalistic literature studies focuses on the analysis of the position of animals as society subjects as well as the questioning of boundaries between humans and animals, in other words, humans and non-humans. The paper analyses animalistic topics in children's literary compositions published on webpages of children's magazines *Radost* and *Modra lasta* in the second half of the 20th century. The analysis of the corpus material will indicate children's lives in a domesticated society which construes the world image where a human is indifferent towards the Other (non-human, animalistic).

Keywords: animalistic literature, children's magazines, literary creation

Emina Berbić Kolar

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku

Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti

eberbic@foozos.hr**JEZIK I IDENTITET U KONTEKSTU SLAVONSKOGA DIJALEKTA**

Slavonski je dijalekt jedan od najarhaičnijih dijalekata hrvatskoga jezika. Njime se govori u Slavoniji, Baranji i zapadnom Srijemu u Republici Hrvatskoj, a izvan Republike Hrvatske, u Bosni i Hercegovini (okolica Orašja), u Republici Srbiji (nekoliko sela u Vojvodini), u Mađarskoj (nekoliko pograničnih sela). Slavonskim dijalektom govore isključivo Hrvati, točnije rečeno narodnosna skupina Šokci. Šokci su identitetski vrlo prepoznatljiva narodnosna skupina koju karakterizira hedonizam: pretjerivanje u jelu i piću te izrazita sklonost veselju kao i posvećenost teškome fizičkom radu. Cilj je ovoga rada jezičnom analizom slavonskoga dijalekta uputiti na identitetske odrednice Slavonaca (Šokaca) i njihovu pripadnost hrvatskoj naciji, katoličkoj vjeroispovijesti i šokačkoj kulturi te specifičnom načinu života (poljoprivreda). Svrha je povezati jezik i identitetske odrednice slavonske kulture i slavonskoga dijalekta te jezičnom analizom potvrditi šokački identitet i pojedinca, i skupine. Metodologija rada bit će deskriptivna analiza terenskih istraživanja potkrijepljena prikupljenim jezičnim korpusom na temelju terenskih snimaka. Radom će se doprinijeti sociolingvističkom istraživanju poveznice sociokulturalne antropologije pozivajući se na lingvističke dokaze: životne priče, narative, intervjuje, humor, usmene predaje i amaterske književne prakse.

Ključne riječi: sociolingvistika, jezik, identitet, slavonski dijalekt, Slavonac, Šokac

LANGUAGE AND IDENTITY IN THE CONTEXT OF SLAVONIAN DIALECT

Slavonian dialect belongs to the most archaic dialects of the Croatian language. It is spoken in Slavonia, Baranya and Western Sylvania within the Republic of Croatia, and in Bosnia and Herzegovina (around Orašje), in the Republic of Serbia (a few villages in Vojvodina), as well as in Hungary (a few border villages) abroad. The Slavonian dialect is spoken exclusively by Croats, more precisely, the national group of Šokci. Šokci are identitywise a very distinct national group characterised by hedonism: exaggerating in eating and drinking and an emphasized tendency towards celebration, as well as dedication

to hard physical work. The aim of this paper is, by means of language analysis, to indicate identity features of Slavonians (Šokci) and their belonging to the Croatian nation, Catholic religion and Šokci culture, as well as a specific way of life (agriculture). The goal is to link the language with identity features of Slavonian culture and Slavonian dialect and by means of linguistic analysis to confirm the Šokci identity, both individual and group. The methodology of the paper is a descriptive analysis of field research supported by the collected linguistic corpus based on field recordings. The paper will contribute to sociolinguistic research of the link of sociocultural anthropology, relying on linguistic evidence: life stories, narratives, interviews, humour, oral transmission and amateur literary practices.

Keywords: sociolinguistics, language, identity, Slavonian dialect, Slavonian, Šokac

Mirta Bijuković Maršić

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku

Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti

mmarsic@foozos.hr

KAKO SU ANA ŠESTO I SILVIJA ŠESTO ZAGREBALE GRAD?

Zagrebalica ispisuje identitet grada Zagreba. U radu *Kako su Ana Šesto i Silvija Šesto zagrebele grad* pokazat će se kako se ta slojevita zbirka eseja, kratkih priča i poetskih zapisa, ali i vizualni tekst čita kao književni tekst, ali i dokument vremena. Grad Zagreb ovdje nije samo tema ili prostor zbivanja već je i književni lik. Zagreb je subjekt, ali i mjesto artikulacije subjekta te mjesto obilježeno prizorima svakodnevice u koje je upisan subjekt kao aktivan šetač, promatrač urbane zbilje i dokumentarist povijesnih promjena i urbanih toposa. Prostor grada često je mjesto sjećanja, a njegove ulice subjektu su mjesta prepoznavanja i evociranja sjećanja subjekta. Prema Andreas Huyssenu „sjećanje oblikuje naše veze s prošlosti, a načini na koje pamtimo određuju naš identitet. Kao individue i društva trebamo prošlost kako bi konstruirali i učvrstili svoju tradiciju, formirali sadašnji identitet, te stvorili viziju budućnosti“. Načini interpretacije sjećanja i interpretacije grada otvaraju dijalog prostora i subjekta i postaju mjesta susreta prošlosti i sadašnjosti.

Ključne riječi: grad, identitet, svakodnevnica, ulica, kulturna memorija

HOW ANA ŠESTO AND SILVIJA ŠESTO SCRATCHED THE CITY?

Zagrebalica describes the identity of Zagreb. The paper *How Ana Šesto and Silvija Šesto scratched the city (Kako su Ana Šesto i Silvija Šesto zagrebele grad)* will present how this stratified collection of essays, short stories and poetical records, as well as visual texts, can be read simultaneously as a literary text and a historical document. The city of Zagreb is not only a topic or a setting here, but also a literary character. Zagreb is a subject, but also the place of subject articulation, as well as the place marked by everyday images encompassing the subject as an active stroller, the observer of urban realities and the documentarist of historical changes and urban topoi. The space of the city is frequently a memory lane, and its streets are places of recognition and evoking for the subject. According to Andreas Huyssen “a memory shapes our relations with the past, and the ways in which we remember determine our identities. As individuals and societies we need the past in order to construe

and strengthen our tradition, form our present identity and create the vision of future". The ways of memory interpretation and city interpretation open up a dialogue of the space and the subject and turn into the space where the past and the present meet.

Keywords: city, identity, everyday life, street, cultural memory

Milena Mileva Blažić

Faculty of Education

University of Ljubljana

milena.blazic@pef.uni-lj.si

MOTIVI MULTIKULTURALNOG NASLJEĐA U SLOVENSKIM SLIKOVNICAMA

Suvremena didaktika književnosti temelji se na društvu kao polisustavu i pojmu književnosti kao dijelu toga sustava (društvo, jezik, kultura i književnost). Slovenska dječja književnost u međunarodnom kontekstu jest izazov za sve učitelje i istraživače književne kritike. Slovenska književnost (klasika, moderna klasika i suvremena književnost) u suodnosu je s kontekstualnim okruženjem, ali dospijeva i u međunarodni prostor s drugim konotacijama te ju je potrebno rekontekstualizirati. Došlo je do promjene paradigme poučavanja slovenske literature za mlade u međunarodnoj areni. Sustavna didaktika književnosti relevantna je u međunarodnom prostoru, gdje je postalo nužno poučavanje u kontekstu – jezik, književnost, kultura. Na temelju teoretskog znanja, didaktičkog iskustva i potrebe za suočavanjem u međunarodnoj areni, kao temeljne pojmove postavili smo: 1. autori koji su životom i/ili poslom povezani sa slovenskom književnom kulturom, 2. važnost u međunarodnom kontekstu i 3. **žanr** dječje slikovnice. Ispostavilo se da su slikovnice najprikladnije za uvođenje motiva kulturnog nasljeđa, jer u njima ima i vizualnoga teksta – ilustracija uz tekst.

Ključne riječi: dječja književnost, kulturno nasljeđe, motivi, multikulturalno, slikovnice, slovenska književnost

MOTIFS OF MULTICULTURAL HERITAGE IN SLOVENIAN PICTURE BOOKS

The contemporary didactics of literature is based on the society as a polysystem and the concept of literature as a part of this system (society, language, culture and literature). The Slovenian children's literature in the international context is a challenge for all teachers and researchers of literary criticism. Slovenian literature (classic, modern classic and contemporary) is relevant to the context environment, but it gets in the international space with different connotations and needs to be recontextualised. Some changes have occurred in the paradigm of teaching Slovene youth literature in the international arena. The systematic didactics of literature is relevant to the international space,

where it has become necessary to teach in the context – language, literature, culture. Originating in the theoretical knowledge, didactic experience and the needs to address the international space, the basic concepts are as follows: 1. authors whose lives and work are linked to Slovenian literary culture, 2. relevance to the international context, 3. picture book form. It turned out that the picture book form is most suitable for dealing with cultural heritage motifs, because it contains visual text as well – illustrations alongside verbal text.

Keywords: children's literature, cultural heritage, motifs, multicultural, picture books, Slovenian literature

Edita Borić

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku
Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti
editaboric27@gmail.com

Marta Zečević

marta.zecevic.sb@gmail.com

**POVEZANOST JEZIČNOG IDENTITETA I PROMICANJA KULTURNE BAŠTINE
ZAVIČAJNIM IGRAMA**

U današnje vrijeme jezik je posrednik između kulture i naroda. Kulturna baština dio je identiteta svakog naroda. Važno je razumjeti važnost kulturne baštine i povezanost sa suvremenom i odgovornom ulogom svakog pojedinca u njegovanju i očuvanju kulturne baštine i jezičnog identiteta. Škola može doprinijeti većoj svijesti o važnosti i očuvanju kulturne baštine i jezičnog identiteta. Uloga je škole poticanje učenika na upoznavanje različitih kultura uz očuvanje nacionalnog identiteta, kulture, društvene, moralne i duhovne baštine i jezika. Očuvanje i bilježenje naših spomenika, običaja, tradicija i slično očuvano je iz prošlosti do danas, upravo prenošenjem između naraštaja. Za neke su se pobrinuli instinktivno, koristeći svoj materinski jezik. Kako jezik određuje naš identitet, uloga je materinskog jezika neprocjenjiva jer njime usvajamo svijet oko sebe svim osjetilima.

Glavni fokus rada bio je na razumijevanju tradicionalne kulture stvaranja vlastitog i društvenog identiteta te uloge jezika u prenošenju nematerijalne kulturne baštine zavičaja. Naglašene su razlike i sličnosti među starim igrama zavičaja u kojima se iste stare igre igraju u povijesnom i modernom kontekstu. U radu je prikazano 25 starih igara. Prikazana je njihova sličnost i inačice s obzirom na zavičaj u kojem su se igrale, izvođenje kolektivnih igara koje su se često prenosile s koljena na koljeno, odnosno s naraštaja na naraštaj i komunikacija kao izravan dječji identitet među igračima. Starim igrama možemo dublje upoznati nematerijalnu i materijalnu baštinu. Načini na koji su ove igre igrane prije mnogo godina, igraju se i danas. Neke se od njih igraju na malo drugačiji način, prilagođene su današnjem dobu. Da bi se tradicionalne igre sačuvale od zaborava, oživljavaju se s pomoću dokumentirane predaje. Očuvanjem nematerijalne baštine razvija se osjećaj vrijednosti svojega kraja te njeguju običaji naših starih i njihov način života.

Ključne riječi: jezični identitet, kulturna baština, stare igre, zavičaj

LINGUISTIC IDENTITY AND PROMOTION OF CULTURAL HERITAGE IN TRADITIONAL GAMES

Nowadays language is a mediator between culture and people. Cultural heritage is a part of every nation's identity. It is important to understand the importance of cultural heritage and the connection with the contemporary and responsible role of each individual in cherishing and preserving cultural heritage and linguistic identity. The school can contribute to greater awareness of the importance and preservation of cultural heritage and linguistic identity. The role of school is to encourage students to learn about different cultures while preserving their national identity, culture, social, moral and spiritual heritage and language. Monuments, customs, traditions, etc. have been preserved from the past to today by being passed on between generations. Some of this has been preserved instinctively using mother tongue. As the language determines our identity, the role of mother tongue is invaluable because using it we adopt the world around us with all senses.

The main focus of the paper is the understanding traditional culture of creating our own and social identity and the role of language in the transfer of intangible cultural heritage of the homeland. It studies differences and similarities between the old games in the historical and modern context. This article presents 25 old games discussing their similarities and variations considering the country in which they were played, performing collective games that have often been transmitted from generation to generation as well as communication as a direct childhood identity among players. Studying the old games, we can deepen our knowledge about the tangible and intangible heritage. The ways these games were played many years ago are still present today. Some of them are played differently; they have been adapted to the present age. In order to keep the traditional games from being forgotten, they have been revived with a documented dedication. By preserving the intangible heritage, we develop the sense of value for our own country and cherish the customs of our ancestors and their way of life.

Keywords: linguistic identity, cultural heritage, old games, homeland

Lidija Cvikić

Sveučilište u Zagrebu

Učiteljski fakultet

lidija.cvikić@ufzg.hr**Tamara Turza-Bogdan**

Sveučilište u Zagrebu

Učiteljski fakultet

tamara.turza-bogdan@ufzg.hr**JEZIČNI KRAJOLIK ŠKOLE KAO ODRAZ JEZIČNOGA IDENTITETA UČENIKA**

Jezični krajolik najopćenitije se može definirati kao vidljivost određenoga jezika ili više njih u javnome prostoru, a njegovim se proučavanjem mogu dobiti važni podatci o društvenome statusu pojedinoga jezika i njegovim funkcijama. Posebno je važna tema istraživanje jezičnoga krajolika škola (Brown, 2012) jer prisutnost određenoga jezika ili idioma u prostorima škole s jedne strane pokazuje odnos učitelja i donositelja odluka u obrazovanju prema jeziku dok, s druge strane, utječe i na oblikovanje stavova učenika o istome jeziku (Landry i Bourhis, 1997). U hrvatskome obrazovnom sustavu zastupljeni su različiti jezici: hrvatski standardni jezik kao jezik školovanja, strani jezici kao jezici u školovanju te materinski idiomi učenika kao aktivni jezični idiomi učenika (Turza Bogdan i Cvikić, 2017; Turza Bogdan, Cvikić i Leško, 2017). Stoga je obrazovno okružje hrvatskih škola opravdano smatrati višejezičnim (UNICEF, 2012). No, postavljaju se pitanja poput: imaju li svi navedeni jezici u obrazovnome okružju jednak status, je li on vidljiv u jezičnome krajoliku škole te kako jezični krajolik odražava jezični identitet učenika i jezične stavove učitelja. U ovome se radu raspravlja o jezičnome krajoliku škola Međimurske županije. Prikazat će se zastupljenost različitih standardnih jezika (hrvatski jezik, engleski jezik, njemački jezik) te idioma pojedinih jezika (kajkavski idiomi, bajaški rumunjski) u prostorima škole kojima se služe učenici. Istraživanje će se provesti u pet osnovnih škola koje se razlikuju s obzirom na jezične profile učenika (omjer govornika većinskoga i manjinskoga jezika). Na temelju prikupljenih kvantitativnih podataka o jezičnome profilu učenika te kvalitativne analize podataka o jezičnome krajoliku škole istražiti će se način na koji se jezični idenitet učenika ogleda u jezičnome krajoliku škole.

Ključne riječi: jezični krajolik, višejezičnost, manjinski jezik, idiomi

SCHOOL LINGUISTIC LANDSCAPE AS A REFLECTION OF STUDENTS' LANGUAGE IDENTITY

Lingusitic landscape is defined as visibility of a particular language or languages in a public space. Research on lingusitic landscape can provide us with valuable information on the social status of a language and its functions. The research on school linguistic landscape or schoolscape (Brown, 2012) is particularly significant. On the one hand, the existence of a particular language or vernacular in a school reflects the attitudes of teachers and school authorities toward the language. On the other hand, schoolscape influences students' attitudes towards a particular language (Landry and Bourhis, 1997). Croatian educational system encompasses different languages: the Croatian standard language as a language of schooling, foreign languages as languages in schooling, and students' vernaculars as their active idiolects (Turza Bogdan and Cvikić, 2017; Turza Bogdan, Cvikić and Leško, 2017). For that reason Croatian educational environment should be considered as multilingual (UNICEF, 2012). However, that fact raises several questions: is the status of all those languages in the educational system equal, is it visible in the schoolscape, and how does schoolscape reflect linguistic identity of students and linguistic attitudes of teachers? This paper deals with schoolsapes in Medjmurje county. The representation of varoius standard languages (Croatian, English, German), as well as vernaculars (Kaikavian vs. Bojashi Romanian) will be investigated in all school spaces used by students. The research will be conducted in 5 primary schools which differ based on the language profiles of the students (ratio between majority language speakers and minority language speakers). Based on the collected quantitative data on students' language profiles and qualitative data on schoolscape, it will be investigated how schoolscape reflects language profiles of the students.

Keywords: linguistic landscape, multilingualism, minority language, vernaculars

Dragica Dragun

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku

Filozofski fakultet

ddragun@ffos.hr**OBLIKOVANJE I REPREZENTACIJA MLADENAČKOG IDENTITETA
LADIKINE MATURANTICE I RAOSOVA MATURANTA**

U radu će se razjasniti na što točno mislimo kada najavljujemo mogućnost oblikovanja i reprezentacije identiteta, k tomu još mladenačkog identiteta. Nekoliko je načina definiranja pojma identiteta, od čega se za temu ovoga rada najprimjerenijim čini sociološki te rodni i spolni. U okviru njega, uz strukturne osobitosti konkretnog književnog primjera, a s obzirom na rodni raskorak na potezu autor – subjekt, pratit će se i kako se rodna nesukladnost reflektira na subjektovu perspektivu naprama određenih socijalnih i kulturnih fenomena, odnosno postoje li vidljivi muški tragovi u ženskoj percepciji svijeta kod Ladikine srednjoškolke u *Dnevniku gimnazijalke* (subjekt nije imenovan, ali je dobno i socijalno (auto)određen kao osamnaestogodišnjakinja, maturantica) te dobno podudarnog, imenovanog, Raosova gimnazijalca u *22. rujna*.

Ključne riječi: identitet, mladenaštvo, oblikovanje, reprezentacija

**CONSTRUCTION AND REPRESENTATION OF YOUTH IDENTITY OF LADIKA'S
AND RAOS' HIGH SCHOOL GRADUATES**

The paper will explore what exactly is meant when the possibility of constructing and representing identity is announced, particularly a youth identity. There are several ways of defining identity, but the most appropriate terms for the present topic are those from the perspective of sociology, and gender and sex theory. In that context, along with the structural features of a concrete literary example, and given the gender discrepancy in the relationship of the author and the subject, it will also be investigated how gender discrepancy reflects on the subject's perspective towards certain social and cultural phenomena, that is, whether there are visible male traces in the female perception of the world in Ladika's high school student in *Dnevnik gimnazijalke* (the subject is not named, but is (auto)defined as an eighteen-year-old high school female student) and her peer, the named, male high school student in Raos' *22. rujna*.

Keywords: identity, youth, construction, representation

Sylvie Doláková

sylviad@atlas.cz

INTEGRIRANO UČENJE SADRŽAJA I JEZIKA (CLIL) NA TEMELJU PRIČA ZA DJECU VRTIČKE DOBI

Priče se smatraju tradicionalnim blagom svake kulture. Jednostavna priča može doprinijeti svim područjima dječjeg učenja. Djeca su uronjena u temu priče u svakoj aktivnosti i ne trebaju duge uvodne aktivnosti i motivaciju na početku svakoga sata. Svakom aktivnošću djeca spoznavaju i uspoređuju globalnu perspektivu različitih kulturnih pozadina.

Priče nude brojne aktivnosti koje djeci pomažu razumjeti ih, koristiti se frazama iz priče te prepričati njihov sadržaj. Aktivnosti obuhvaćaju brojne igre, karte, radne listove i ideje za razvoj jezika, matematike, prirode i društva, glazbe, umjetnosti i pokreta. Djeca ulaze u priču iz različitih kutova učinkovitosti se koristeći svim područjima učenja i razvijanja jezičnih vještina, logičnog razmišljanja, razvoja praktičnih funkcija, vježbanja motoričkih vještina i multisenzorne percepcije.

Dostupan dvojezični pristup bez izravnog prevođenja čini materijal vrlo učinkovitim i djeca se mogu identificirati s jezičnim sredstvima u prirodnom okruženju na jednostavan i učinkovit način.

Aktivnosti s pričama testirane su u mnogim školama, s izrazito pozitivnim povratnim informacijama učitelja, te su pokazale značajnu uštedu vremena, ostavljaju snažaj dojam i djeca ih prihvataju s radošću.

Ključne riječi: djeca vrtićke dobi, višjejezični pristup, integracija, priče, integrirano učenje sadržaja i jezika (CLIL), kognitivne funkcije, kulturna svijest

STORY-BASED CLIL FOR VERY YOUNG LEARNERS

Stories are considered a traditional treasure of each culture. A simple story can cater for all areas of children's early learning. Children are immersed in the topic of the story in every activity they do and therefore they do not need long introductory activities and motivation at the beginning of each lesson. In every activity they can absorb and compare global perspective of different cultural backgrounds.

Stories offer a large platform of activities that help children to understand, use the phrases from and re-tell their contents. The activities contain a wide scale of games, cards, worksheets and ideas for language development, Maths, Science, Music, Art and movement. Children immerse into the story from different angles using effectively all the areas of learning, cultivating language skills, logical thinking, developing executive functions, practising fine motor skills and multisensory perception.

Possible bilingual approach without direct translation makes the material very efficient and children can identify with language means in natural moments and in an easy, efficient way.

The story activities were tested in many schools with a very positive feedback from teachers and reported to be significantly time-saving, powerful and accepted by the children with joy.

Keywords: early learners, multilingual approach, immersion, stories, CLIL, cognitive functioning, culture awareness

Morana Drakulić

Sveučilište u Rijeci

Učiteljski fakultet

morana.drakulic@uniri.hr

INTERKULTURALNA KOMPETENCIJA NASTAVNIKA STRANOG JEZIKA KAO PREDUVJET UČENIKOVE REKONSTRUKCIJE IDENTITETA

Prijelaz od prevladavajućeg psiholingvističkog prema širem sociolingvističkom pristupu usvajanja stranog jezika proširio je polje primijenjene lingvistike te prepoznao važnost društvenih i kulturoloških varijabli u kontekstu procesa učenja stranoga jezika. U tom smislu interkulturalna kompetencija nastavnika stranog jezika sagledava se kao preduvjet za razvoj zamišljenih zajednica u razrednom kontekstu (Anderson, 1991) koje, posljedično, mogu motivirati učenike za učenje stranoga jezika.

Cilj ovoga rada jest istražiti percepcije osnovnoškolskih učenika o interkulturalnoj kompetenciji nastavnika kao i percepcije o važnosti njezina posjedovanja. Uzorak je sačinjavalo 592 učenika koji su pohađali više razrede osnovne škole. Rezultati pokazuju kako učenici prepoznaju važnost nastavnikova poznavanja kulture zemalja engleskoga govornog područja, no, u usporedbi s ostalim područjima kompetencija, smatraju je najmanje važnom kvalitetom dobrog nastavnika engleskoga jezika. Nadalje, učenici također percipiraju nastavnikovo znanje o kulturi zemalja engleskoga govornog područja, no misle da se teme povezane s kulturom na satima engleskog jezika ne poučavaju često. U odnosu na spol, dob i uspjeh, statistički značajne razlike pronađene su samo u percepcijama između učenika i učenica. Naposljetku, utvrđena je pozitivna korelacija između učenikovih percepcija te njihove motivacije za učenje stranoga jezika.

Istraživanje nudi dublji uvid u učenikove percepcije o važnosti i prisutnosti kulturološkoga sadržaja te također preispituje suvremenost procesa poučavanja stranoga jezika.

Ključne riječi: učenikove percepcije, kompetencije nastavnika stranoga jezika, interkulturalna kompetencija

FOREIGN LANGUAGE TEACHER'S' INTERCULTURAL COMPETENCE AS A PREREQUISITE FOR STUDENTS' IDENTITY RECONSTRUCTION

The shift from a prevailing psycholinguistic to a wider socio-cultural approach to SLA extended the field of applied linguistics and recognized the importance of social and cultural variables in the context of foreign language learning. In this connection, the notion of foreign language teacher's intercultural competence is seen as a prerequisite for the development of classroom imagined communities (Anderson, 1991) which may, in turn, motivate students to learn a foreign language.

This paper aims to investigate elementary students' perceptions of their foreign language teachers' intercultural competence as well as the perceptions on the importance of the possession of this competence. The sample consisted of 592 students who attended higher grades of elementary school. The results have shown that students do recognize the relevance of teacher's familiarity with the culture of English speaking countries but, compared with the other competence areas, they consider it to be the least relevant quality of a good English language teacher. Furthermore, students also perceive their teacher to be knowledgeable in the culture of English speaking countries but are of the opinion that the topics related to culture are not frequently taught in English language classes. Regarding children's gender, age and the level of achievement, significant differences were determined only between male and female students. Finally, in relation to motivation, the expected positive correlation between students' perceptions and their motivation to learn a foreign language was found.

The present research offers a deeper insight into language students' perceptions on the importance and the presence of the cultural content being taught as well as raises questions on the contemporaneity of foreign language classroom instruction.

Keywords: students' perceptions, foreign language teacher competences, intercultural competence, identity reconstruction

Dino Dumančić

Sveučilište u Zadru

Odjel za anglistiku

ddumancic@unizd.hr**Kristina Grgić**

OŠ Franje Krežme

Osijek

raff.kristina@gmail.com**Rahaela Varga**

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku

Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti

rvarga@foozos.hr**JA „ONLAJN“: IDENTITET(1), SOCIJALNA I EMOCIONALNA KOMPETENCIJA
UČENIKA U KOMUNIKACIJI NA DRUŠTVENIM MREŽAMA**

Razvoj interneta znatno je utjecao na društvo i na međusobnu ljudsku komunikaciju. Uočene su promjene u načinu razmišljanja, jezičnoj uporabi, samopoimanju i uporabi multimodalnih sredstava (Warschauer i Matuchniak, 2010). Kao posljedica tehnološkoga napretka pisani izričaj poprimio je novi oblik. Takav oblik pisane komunikacije zahtijeva razvijenu praksu korištenja tehnologije za komunikaciju i povezivanje s drugima, drugačiji način razmišljanja i povezanost s digitalnim medijima (Jones i Hafner, 2012). Uz komunikaciju i razmjenu informacija, jezikom izražavamo i vlastiti identitet. Njime preoblikujemo način na koji se poimamo i povezujemo s ostatkom svijeta (Norton, 2013). Digitalna sfera prostor je u kojem se pojedinac koristi jezikom na raznovrsne načine i samim time ima priliku izgraditi i prikazati višestruke identitete. Jezična raznovrsnost podrazumijeva međujezičnu i višjezičnu uporabu koja nerijetko dovodi do stvaranja novih jezičnih oblika (Canagarajah, 2013). Ljudi, kao pokretači međusobnih odnosa, doživljavaju emocije za vrijeme boravka na društvenim mrežama. Iako su društvene prakse komuniciranja u digitalnim domenama poznate, važno je razmotriti kako pojedinci održavaju odnose, postižu osobne ciljeve, koje emocije takva komunikacija potiče, na koji ih način pojedinci raspoznaju i reguliraju i kako one djeluju na njihov odnos. Cilj ovoga rada jest istražiti identitet(e) i socijalnu i emocionalnu kompetenciju učenika viših razreda osnovne škole. Ispitat će se način na koji učenici prikazuju svoj(e) identitet(e) pisanim putem na

društvenim mrežama, uspostavljaju komunikaciju i razmjenjuju informacije, doživljavaju i reguliraju emocije. Istraživanje je kvalitativne prirode i obuhvaća pojedinačne intervju u kojima će učenici pružiti uvid u vlastita iskustva komuniciranja i održavanja odnosa na društvenim mrežama, doživljene emocije i načine na koji su se s njima nosili. Prikupljeni će se podatci transkribirati i analizirati, a na temelju toga će se dobiti odgovarajuće skupine i kategorije. Nadalje, na temelju rezultata zaključit će se kako učenici prikazuju identitete i razvijaju socio-emocionalnu kompetenciju na društvenim mrežama.

Ključne riječi: identitet, komunikacija, socijalna kompetencija, emocionalna kompetencija, društvene mreže

ME 'ONLINE': PUPILS' IDENTITIES, SOCIAL AND EMOTIONAL COMPETENCE IN SOCIAL MEDIA COMMUNICATION

The development of the Internet has had a significant impact on the society and the way people communicate. Such a development also instigated changes in the way of thinking, the use of language, self-concept, and the use of multimodal means (Warschauer and Matuchniak, 2010). As a result, such communication involves the practice of connecting with others, different ways of thinking and being connected to the digital media (Jones and Hafner, 2012). Language is not only used to communicate and exchange information but also to express our identity; moreover, it can modify the way we perceive ourselves and relate to the rest of the world (Norton, 2013). An individual is able to use the language to construct and express multiple identities online. Language diversity denotes multi and crosslingual use which can lead to the production of new linguistic forms (Canagarajah, 2013). People experience different emotions when interacting with others on social networks. Despite being acquainted with the practices related to such platforms, it is necessary to consider how people interact, attain personal goals, what emotions they experience, how they perceive and regulate them, and how it affects their relationships. The aim of this paper is to explore the identities and socio-emotional competence of primary school learners. The study will focus on the ways students in higher grades use writing on social networks to construct and express their identities, establish relations and exchange information, express and regulate emotions. The study is qualitative in nature and it utilizes semi-structured interviews to gather information about the respondents' experiences on social networks. The data gathered will be transcribed

and analyzed to ascertain which clusters and categories emerge. The results obtained will reveal how students construct and express their identities while developing their socio-emotional competence on social platforms.

Keywords: identity, communication, social competence, emotional competence, social networks

Petra Erent

Sveučilište u Zagrebu

Učiteljski fakultet

fukac.petra@gmail.com**Smiljana Narančić Kovač**

Sveučilište u Zagrebu

Učiteljski fakultet

smiljnk@gmail.com**Ivana Milković**

Sveučilište u Zagrebu

Učiteljski fakultet

ivana.milkovic@ufzg.hr**PREVOĐENJE I NEPREVOĐENJE IMENA U HRVATSKIM IZDANJIMA PETRA PANA**

Lik Petra Pana J. M. Barrieja danas je neodvojiv od djetinjstva. U Hrvatskoj je kulturi prisutan putem prijevoda pripovijedi o Petru Panu, Disneyjevih višestrukih intermedijalnih adaptacija kazališnih predstava i romana te drugih ilustriranih knjiga i slikovnica. O popularnosti i priznavanju statusa klasika te pripovijedi u hrvatskoj kulturi svjedoče i popisi lektire, gdje se roman *Peter and Wendy* (1911) pod naslovom *Petar Pan* pojavljuje 1968., a zatim kontinuirano od 1991. do 2006. godine kao preporučeni naslov za četvrti, a 2006. godine kao lektira za treći razred osnovne škole. Do sada su u Hrvatskoj započela istraživanja dvaju hrvatskih prijevoda knjižice *Peter Pan in Kensington Gardens* (1906) te sastavljanje korpusa Disneyjevih naslova o Petru Panu. U ovom se radu analizira svih pet hrvatskih prijevoda romana *Peter and Wendy* s obzirom na prevođenje imena. Pojedini se hrvatski prijevodi uspoređuju s engleskim izvornikom kako bi se otkrile prijevodne strategije primijenjene pri prevođenju naslova poglavlja, vlastitih imena, toponima i naziva. Dobiveni podatci razmatraju se u odnosu na pojave metoda odomaćivanja i otuđivanja i s obzirom na učinke prevoditeljskih postupaka na recepciju romana u kontekstu hrvatske dječje književnosti.

Ključne riječi: Petar Pan, dječja književnost, prevođenje imena, prijevodne strategije

TRANSLATION AND NON-TRANSLATION OF NAMES IN CROATIAN EDITIONS OF PETER AND WENDY

The character of Peter Pan by J. M. Barrie is considered to be an inseparable part of childhood. In Croatian culture, it is present through translations of the Peter Pan narratives, Disney's multiple intermedial adaptations of both the play and the novel, as well as in various illustrated books and picturebooks. The popularity and recognition of the status of the novel *Peter and Wendy* (1911) as a classic narrative in Croatian culture is also supported by its appearance in the recommended reading lists for schools. It appeared as a recommended title in 1968, and then continuously from 1991 to 2006 for fourth-grade and, in 2006, for third-grade pupils. Previous studies include those focusing on two Croatian translations of *Peter Pan in Kensington Gardens* (1906), and on the corpus of Disney's adaptations of Peter Pan. This paper analyses all five Croatian translations of the novel *Peter and Wendy* (*Peter Pan*) with respect to the translation strategies used in transmitting chapter titles and names, including proper names and toponyms. The data obtained are explained in the context of domestication and foreignisation methods and regarding the effects of the translators' decisions on the reception of this novel in the context of Croatian children's literature.

Keywords: Peter Pan, children's literature, translating names, translation strategies

Mirna Erk

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku
Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti
mradisic@foozos.hr

Ivana Marinić

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku
Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti
ivana.marinic@gmail.com

**SPOLNE RAZLIKE U IZGOVORU ENGLESKOG JEZIKA HRVATSKIH UČENIKA
MLAĐE ŠKOLSKE DOBI**

Dosadašnje su spoznaje o utjecaju spola na jačinu naglaska u inom jeziku različite (Piske i sur., 2001). Često, no ne uvijek, inojezični izgovor žena ocjenjuje se bližim onomu izvornih govornika u odnosu na izgovor muškaraca. Neki smatraju da je učinak spola promjenjiv ako se uvažavaju dob na početku učenja inog jezika i količina inojezičnog iskustva (Flege i sur., 1995), no dostupna istraživanja nisu dosljedna u dokazivanju tih tvrdnji. Stoga je cilj ovoga istraživanja istražiti odnos između spola i točnoga izgovora učenika mlađe školske dobi koji su s formalnim učenjem engleskog kao stranog jezika započeli na početku osnovnoškolskog obrazovanja. Oslanjajući se na podatke iz projektnog longitudinalnog istraživanja, istražuje se razvoj nekoliko segmentalnih fonoloških obilježja koja doprinose razumljivosti jezika (Munro i Derwin, 1995). Podatci su prikupljeni od 30 učenika mlađe školske dobi (15 dječaka i 15 djevojčica), koji su tijekom tri uzastopne godine izvodili zadatke jezične proizvodnje na engleskom jeziku. Nakon kvalitativne analize slijedi usporedba dvaju spolnih skupina. O rezultatima se raspravlja u kontekstu dostupnih istraživanja o razvoju izgovora kod djevojčica i dječaka mlađe školske dobi. U posljednjem dijelu prezentacije prikazane su praktične implikacije istraživanja i smjerovi za buduća istraživanja.

Ključne riječi: učenici mlađe školske dobi, engleski kao strani jezik, izgovor, spolne razlike

GENDER DIFFERENCES IN PRONUNCIATION SKILLS OF YOUNG LEARNERS OF ENGLISH IN CROATIA

Findings about the influence of gender on degree of L2 accent are divergent (Piske et al., 2001). Oftentimes, but not always, women receive higher native-like ratings than men. It has been suggested that the effect of gender varies as a function of starting age of L2 learning and amount of L2 experience (Flege et al., 1995). But this has not been consistently supported by available research. Hence, the aim of the present study is to explore the relationship between gender and early pronunciation accuracy of young learners who started EFL at the beginning of their formal primary education. Relying on data from a longitudinal research project we look at the development of several segmental features of phonology that contribute to intelligibility of the language (Munro and Derwin, 1995). Data were gathered through oral production tasks from 30 young learners (15 male and 15 female) of English over the period of three consecutive years. Qualitative analysis was followed by comparisons between two gender groups. Findings are discussed in the light of available research on boys' and girls' pronunciation skills development. Practical implication and future research directions are outlined in the final part of the presentation.

Keywords: young learners, EFL, pronunciation skills, gender differences

Mirna Erk

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku
Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti
mradisic@foozos.hr

Silvija Ručević

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku
Filozofski fakultet
srucevic@ffos.hr

Tijana Borovac

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku
Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti
tborovac@foozos.hr

**MLADI UČENICI ENGLSKOG JEZIKA U HRVATSKOJ: SPOL I KLASA KAO
KATEGORIJE IDENTITETA U POČETKU JEZIČNOG RAZVOJA U ENGLSKOM
JEZIKU**

Individualni i kontekstualni čimbenici predstavljaju važne utjecaje na razvoj učenika u inom jeziku (primjerice, Enever, 2011; Muñoz, 2006; Nikolov i Mihaljević Djigunović, 2011). Polazeći od pretpostavke da spol i klasa utječu na inojezični razvoj od samog početka učenja, naš je cilj bio istražiti njihov odnos prema ishodima učenja ostvarenim nakon godine dana učenja engleskog kao stranog jezika u formalnom kontekstu državne škole. Istraživanje koje prikazujemo dio je longitudinalnog istraživačkog projekta o razvoju problema u ponašanju djece osnovnoškolske dobi, tj. projekta ECLAT koji financira Hrvatska zaklada za znanost (HRZZ-IP-2016-06-3917). Podatci su prikupljeni od 145 slučajno odabranih parova roditelja i djece (u dobi od 6 do 7 godina starosti). Zadatak slušanja s razumijevanjem proveden je s ciljem utvrđivanja razumijevanja engleskog jezika. Provedene su korelacijske analize i usporedbe ispitanika kako bi se odredila uloga spola i klase u dvjema mjerama dječjeg razvoja u engleskom jeziku (uspjehu na zadatku razumijevanja i zaključenoj ocjeni iz engleskog jezika na kraju 1. razreda). Klasne varijable uključivale su percipirani socioekonomski status, obiteljski prihod i najviši stupanj obrazovanja roditelja. Kao dodatne varijable uključeni su učenje engleskoga jezika prije polaska u školu i iskustvo s engleskim jezikom u djetetovu slobodnom vremenu jer se pretpostavlja da roditelji boljšega socioekonomskog statusa svojoj djeci omogućuju više aktivnosti koje podupiru dječji jezični razvoj.

Nalazi upućuju na značajne interakcije među varijablama i značajne utjecaje na različite aspekte dječjega jezičnog razvoja. U radu se raspravlja o praktičnim implikacijama i smjerovima za buduća istraživanja o različitim kategorijama identiteta koje doprinose uspješnom formalnom ovladavanju inim jezikom.

Ključneriječi: rano učenje engleskog jezika, spol, klasa, razvoj engleskog kao stranog jezika

YOUNG ENGLISH LANGUAGE LEARNERS IN CROATIA: IDENTITY CATEGORIES OF GENDER AND CLASS IN THE PROCESS OF EARLY ENGLISH LANGUAGE DEVELOPMENT

Individual and contextual factors are important influences on the development of young second language learners (e.g. Enever, 2011; Muñoz, 2006; Nikolov and Mihaljević Djigunović, 2011). Based on the premise that gender and class influence language development from the very beginning of language study, our aim was to explore their relationship towards achievement after one year of formal EFL instruction in state-funded mainstream schools. The study presented here is a sub-study within the longitudinal research project on problem behaviours of school-aged children, i.e. ECLAT project supported by Croatian Science Foundation (HRZZ-IP-2016-06-3917). Data were collected from 145 children (aged 6-7) and their parents who were selected through a multi-stage random sampling procedure. A listening task was administered in order to measure young learners' progress in English language comprehension. Next, correlational analyses and comparisons between groups were used to investigate the influence of gender and class on two measures of learner English development (achievement on the receptive language task and the participants' final grade in English). Class variables included perceived socioeconomic status, family income and parental educational attainment. Working on the assumption that families of higher socioeconomic status ensure more activities that support child language development, English courses before starting school and prevailing extramural experiences with English were included as additional variables. The findings pointed at significant interactions between variables as well as significant influences on different aspects of young learners' English language development. Finally, practical implications and directions for future research on identity categories contributing to successful ISLA are discussed.

Keywords: early English language learning, gender, class, EFL development

Iva Grubišić-Ćurić

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijek

Fakultet agrobiotehničkih znanosti

iva.grubisic@gmail.com**KAKO JE PREVODITELJ TRAŽIO SMISAO: ENGLISKI I NJEMAČKI
PRIJEVODI LIKOVA U *PRIČAMA IZ DAVNINE***

Cilj je ovoga rada istražiti konstituiranje slavenskoga identiteta u prijevodi-ma imena likova *Priča iz davnina* na engleski i njemački jezik. Prijevod Camille Lucerne na njemački jezik, *Aus Urväterzeiten Märchen aus kroatischer Urzeit*, objavljen je 1933., a prijevod F. S. Copelanda na engleski jezik, *Croatian Tales of Long Ago*, 1922. godine. Osim ljudskih, te bajke obiluju i mitološkim bićima, a imena i likovi preuzeti su iz slavenske mitologije. Pri analizi prijevoda ime-na likova uočena su raznovrsna prijevodna rješenja. U njemačkom prijevodu u pojedinim su slučajevima imena samo reproducirana (npr. Rutvica > Rutvica, Jaglenac > Jaglenac, Stribor > Stribor), što je uobičajeno za osobna imena, ali ne i za ona s konotacijama. Naime, ako se takva imena ne prevedu (npr. Medunka > Medunka), izazivaju različit doživljaj kod čitatelja prijevoda, nego u čitatelja ishodišnoga teksta. Prednost je takvih rješenja što čitatelje mogu upoznati s drugim kulturama, ali s druge strane mogu i otežati čitanje ili poistovjećivanje s likovima (Van Coillie, 2014: 125). Neka su imena anglicizirana (Klikun > Klickoon, Relja > Relya, Regoč > Reygoch), a neka su prevedena tako da prenesu smisao (Jaglenac > Primrose, Kosjenka > Curlylocks, Vjest > Witting > Wisso) ili zvuk (Palunko > Plunk). Valja napomenuti da prvo izdanje *Priča iz davnina* sadrži tumač imena, kao i oba analizirana izdanja prijevoda.

ključne riječi: bajka, prijevod, imena, Ivana Brlić-Mažuranić

**HOW THE TRANSLATOR SOUGHT THE SENSE: ENGLISH AND GERMAN
TRANSLATIONS OF CHARACTERS' NAMES IN *PRIČE IZ DAVNINE***

The aim of this paper is to analyse the construal of Slavic identity in English and German translations of characters' names in *Priče iz davnine*. Camilla Lucerna's translation into German, *Aus Urväterzeiten Märchen aus kroatischer Urzeit*, was published in 1933, and F. S. Copeland's translation into English, *Croatian Tales of Long Ago*, was published in 1922. In addition to human characters, numerous characters in these fairy tales are mythological creatures,

whereby names and characters were inspired by Slavic mythology. Diverse translation solutions were identified. There were instances of non-translation of names in the German translation (e.g. Rutvica > Rutvica, Jaglenac > Jaglenac, Stribor > Stribor), which is not unusual in the case of personal names, however, the same does not apply to names with connotations. Namely, if such names are not translated (e.g. Medunka > Medunka), they have a different effect on the reader of the translation than on the reader of the source text. Such solutions may have the advantage of presenting other cultures to the readers, on the other hand, they might make reading, or the identification with characters, more difficult (Van Coillie, 2014: 125). Some names were anglicised (Klikun > Klickoon, Relja > Relya, Regoč > Reygoch), and some were translated with the aim of conveying their sense (Jaglenac > Primrose, Kosjenka > Curlylocks, Vjest > Witting > Wisso) or sound (Palunko > Plunk). It is worth noting that the first Croatian edition of *Priče iz davnina* contains interpretations of names, as do both analysed translations into English and German.

Keywords: fairy tale, translation, names, Ivana Brlić-Mažuranić

Gordana Hržica

Sveučilište u Zagrebu
Edukacijsko-rehabilitacijski
fakultet
gordana.hrzica@gmail.com

Katarina Aladrović Slovaček

Sveučilište u Zagrebu
Učiteljski fakultet
katarina.aladrovic@ufzg.hr

Marijana Županić Benić

Sveučilište u Zagrebu
Učiteljski fakultet
marijana.zbenic@ufzg.hr

Suzana Peh

OŠ Tituš Brezovački
Zagreb
suzana.peh@skole.hr

Danijela Rajhl

OŠ Tituš Brezovački
Zagreb
danijela.rajhl@gmail.com

Lucija Kuvačić

Sveučilište u Zagrebu
Edukacijsko-rehabilitacijski
fakultet
lucija.kuvacic@erf.hr

Sara Košutar

Sveučilište u Zagrebu
Edukacijsko-rehabilitacijski
fakultet
sara.kosutar@erf.hr

Ivana Trtanj

Sveučilište Josipa Jurja
Strossmayera u Osijeku
Fakultet za odgojne i
obrazovne znanosti
itrtanj@foozos.hr

POTICANJE PRIPOVJEDNIH SPOSOBNOSTI: PROGRAM PRIČOLOVCI

Pripovijedanje je složena jezična aktivnost koja zahtijeva integraciju brojnih jezičnih znanja i sposobnosti, od morfologije i sintakse do pragmatičkih sposobnosti (Kamhi i Catts, 2012). Brojna istraživanja pokazala su da su pripovjedne sposobnosti djece prediktor njihovih ostalih jezičnih sposobnosti (primjerice, Kendeou i sur., 2009). Djeci je moguće u usvajanju te složene vještine ponuditi podršku strukturiranim programima. Takvi su programi provedeni u različitim zemljama, a posebice u radu s djecom koja imaju jezičnih teškoća (Spencer i Slocum, 2010). Pri tome se postavljaju važna pitanja: kako učinkovito poticati vještinu pripovijedanja te kako pratiti je li provedeni program učinkovit?

Pripovjedni program Pričolovci organiziran je kao strukturirani program koji se provodi tijekom produženoga školskog boravka. Uključuje rad u 12 tjedana, pri čemu se svakoga tjedna obrađuje jedna priča. U radu se upotrebljavaju različite metode: obogaćeno pričanje priče (engl. storytelling), dijaloško čitanje, vođeno prepričavanje priče te pisani i crtani osvrt. Sve su aktivnosti pažljivo strukturirane tako da potiču određena jezična znanja i sposobnosti potrebne za razvoj pripovjednih sposobnosti. Program je prvi put proveden u školskoj 2018. /19. godini u drugom razredu jedne zagrebačke škole.

Kako bi se omogućilo praćenje učinkovitosti programa, provedena su dva ispitivanja, a treće se planira za jesen. U prvom ispitivanju sva su djeca ciljana i kontrolne skupine ispitana na standardiziranim testovima općih jezičnih sposobnosti (Peabody slikovni test rječnika – Dunn i Dunn, Kovačević i sur., 2010; Test razumijevanja gramatike Bishop, Kuvač Kraljević i sur., 2013), na instrumentu za ispitivanje pripovjednih sposobnosti (MAIN: Multilingual Assessment Instrument for Narratives – Gagarina i sur., 2012) te na dvama posebno izrađenima zadacima. U drugom ispitivanju obje su skupine ispitane na MAIN-u te na dvama dodatnim zadacima. U trećem će se ispitivanju (6 mjeseci nakon prvoga ispitivanja) ponovno ispitati opće jezične sposobnosti standardiziranim testovima. Takav način ispitivanja omogućuje praćenje kratkoročnih i dugoročnih ciljeva programa.

Ključne riječi: dječji jezik, pripovijedanje, poticanje razvoja jezičnih vještina

FOSTERING NARRATIVE SKILLS: STORYCATCHERS PROGRAMME

Narrating a successful story requires the integration of different language skills, from morphology and syntax to pragmatics (Kamhi and Catts, 2012). Research has shown that the narrative skills of children predict the development of their other language or language related abilities (e.g. Kendeou et al., 2009). Children can be supported in the development of narrative skill by using structured narrative intervention programmes. Such programmes have been implemented in several countries, often targeting children with language difficulties (e.g. Spencer and Slocum, 2010). An important question that arises when planning these programmes is how to foster narrative skills of children efficiently and how to measure the effects of the programme.

The narrative programme Storycatchers was an organised elementary school programme in afternoon classes, lasting for 12 weeks. Each week was devoted to one story. Narrative-based activities were developed using different methods: storytelling, dialogic reading, guided retelling, writing, and drawing

activities. All activities fostered specific skills and knowledge needed for successful narration. The programme was implemented for the first time during the school year 2018/2019 in the second grade in one of the elementary schools in Zagreb.

Three-stage testing procedure is used to evaluate the programme. Two tests have already been conducted. The first one included standardised tests (Peabod Picture Vocabulary Test – Dunn and Dunn, Kovačević et al., 2010; Test for the Reception of Grammar – Bishop, Kuvač Kraljević et al., 2013), narrative instrument (MAIN: Multilingual Assessment Instrument for Narratives – Gagarina et al., 2012) and two additional tasks. The second testing included just MAIN and two additional tasks. The third testing will be conducted 6 months after the implementation of the programme to test general language skills development with standardised tests. Such procedure allows for the observation of both short-term and long-term goals of the programme.

Keywords: child language, narrative skills, fostering language skills development

Gordana Hržica

Sveučilište u Zagrebu

Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet

gordana.hrzica@gmail.com**Sara Košutar**

Sveučilište u Zagrebu

Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet

sara.kosutar@erf.hr**RAZVOJNE PROMJENE U UPORABI KONEKTORA I U DJEČJEM PRIPOVJEDNOM DISKURSU**

Uspješna organizacija diskursa zahtijeva usvojenost različitih vještina. Jedna je od ključnih sposobnost povezivanja sintaktičkih cjelina kohezivnim sredstvima kao što su konektori. Najranije i najčešće vezno sredstvo potvrđeno u razvoju pripovjednoga diskursa, ali i dječjega jezika uopće, jest konektor *i* (Peterson i McCabe, 1988, 1991). Uobičajena je pretpostavka da konektor *i* djeci služi kao sredstvo izražavanja različitih značenjskih odnosa te tako postupno otvara mjesto usvajanju novih oblika (pregled: Berman, 2009). Cilj je ovoga istraživanja ispitati promjene u zastupljenosti konektora i te vrstama značenjskih odnosa izraženih tim oblikom u pripovjednome diskursu djece predškolske i rane školske dobi. Dodatno će se istražiti razlike u složenosti značenja konektora *i*. Iz Hrvatskog pripovjednog korpusa (Hržica, Kuvač Kraljević i Trtanj, u pripremi) izdvojeni su pripovjedni uzorci 120 djece (po trideset od 4, 6, 8 i 10 godina). Uzorci su prikupljeni uporabom slikovnoga predloška *Frog, where are you?* (Mayer, 1969). Pronađene su statističke značajne razlike u omjeru konektora i u odnosu na ukupan broj iskaza te u značenjima konektora i s obzirom na dob djece. Broj konektora i smanjuje se s porastom kronološke dobi, što može sugerirati da odrastanjem djeca usvajaju druga kohezivna sredstva. U skladu s time jest i činjenica da se čestotnost ostalih konektora povećava s dobi (primjerice, Berman i Slobin, 1994). Značenja konektora i mijenjaju se s porastom dobi tako da se i u izražavanju sukcesivnosti, uzroka-posljedice i suprotnosti smanjuje s porastom dobi, dok se simultanost kao složeni koncept povećava. Rezultati ovog istraživanja sukladni su s drugim istraživanjima (pregled: Akşu-Koç i Aktan, 2018) koja promatraju razlike u repertoaru konektora i značenja koja se tim jezičnim sredstvima izražavaju

te pokazuju kako rana kohezivna sredstava usložnjavanjem značenja otvaraju prostor usvajanju novih oblika.

Ključne riječi: diskurs, pripovijedanje, konektori, značenjski odnosi

DEVELOPMENTAL CHANGES IN THE USE OF CONNECTIVE *AND* IN CHILDREN'S NARRATIVES

A successful organization of discourse requires the acquisition of various skills. One of the major skills is the ability to link syntactic units by using cohesive devices such as connectives. *And* is the first and the most frequent connective in child language, and the first one in the context of narrative development (Peterson and McCabe, 1988, 1991). A common assumption is that connective *and* encodes various semantic relations in children's discourse, thus serving as a major mechanism for the acquisition of new forms (review: Berman, 2009). The aim of this paper is to examine the changes in the frequency and semantic relations expressed by *and* in the narratives of preschool and early school-age children. In addition, semantic relations will be analysed in terms of their complexity. Narrative samples of 120 children (30 children of 4, 6, 8 and 10 years of age) were extracted from *Croatian narrative corpus* (Hržica, Kuvač Kraljević, and Trtanj, in preparation). The samples were collected using a picture book *Frog, where are you?* (Mayer, 1969). There is a significant difference in the number of connective *and* in relation to the total number of utterances as well as in the meaning of *and* in groups of children of different age. The frequency of *and* decreases with age, suggesting that other emerging cohesive devices take over this form. Accordingly, the frequency of other connectives increases (e.g. Berman and Slobin, 1994). The meanings of *and* change with age in a way that *and*, used in sequential, cause-consequence and adversative relation, decreases, while simultaneity as a complex concept increases with age. Our results are consistent with the studies that analyse the repertoire of connectives and their meanings (review: Akşu-Koç and Aktan-Erciyes, 2018), reporting that complexity in meanings of early cohesive devices gives way to the acquisition of new forms.

Key words: discourse, narration, connectives, semantic relations

Gordana Hržica

Sveučilište u Zagrebu

Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet

gordana.hrzica@gmail.com**Lucija Kuvačić**

Sveučilište u Zagrebu

Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet

lucija.kuvacic@erf.hr**Ivana Trtanj**

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku

Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti

itrtanj@foozos.hr**OD MIŠA DO KRTICE: RJEČNIČKA RAZNOLIKOST DJECE PREDŠKOLSKJE I RANE ŠKOLSKJE DOBI**

Razvoj aktivnoga rječnika moguće je mjeriti mjerama rječničke raznolikosti (Malvern i sur., 2004). No najčešće rabljene mjere, broj natuknica (engl. number of different words – NDW) ili omjer različenica i pojavnica (engl. type-token ratio – TTR), pokazale su metodološka ograničenja zbog svoje ovisnosti o duljini jezičnoga uzorka (transkripta) te su osmišljene nove (primjerice, VOCabulary Diversity – D ili Moving average TTR – MATTR; pregled: McCarthy i Jarvis, 2010). Nema sporazuma o najboljoj mjeri, a validacija mjera većinom je provedena na pisanim tekstovima te na engleskom jeziku (Hržica i Roch, 2019). Ovim se istraživanjem željelo istražiti mogu li mjere rječničke raznolikosti razlikovati pripovjedne uzorke djece različite dobi. Uzorak je činilo 157 ispitanika u četiri dobne skupine: (1) od 3;00 do 5;11, (2) od 6;00 do 7;11, (3) od 8;00 do 9;11 te (4) od 10;00 do 11;03. S pomoću slikovnice *Frog, where are you?* (Mayer, 1969.) ispitanici su ispričali priču. Izračunate su mjere NDW, TTR, D i MATTR. Deskriptivni podatci istraživanja pokazuju da stupanj rječničke raznolikosti mjeren svim mjerama raste s dobi. Međutim, neke mjere (TTR, MATTR) bolje su razlikovale skupine. Rezultati testa Kruskal-Wallis pokazuju da je NDW razlikovao skupinu 1 od 2 i 3 ($H=-42,964$, $p<0,01$; $H=-35,143$, $p<0,01$). Mjera D razlikuje skupinu 4 od 1 i 2 ($H=-46,262$, $p<0,01$; $H=-38,895$, $p<0,01$), dok TTR razlikuje skupinu 4 od 1, 2 i 3 ($H=-30,778$, $p<0,05$; $H=-32,179$, $p<0,01$; $H=-31,915$, $p<0,05$). Mjera MATTR razlikuje skupinu 4 od 1 i 2 ($H=-54,369$, $p<0,01$; $H=-44,903$, $p<0,01$), zatim 1 od 3 ($H=-36,654$,

$p < 0,01$), 2 od 3 ($H = -27,188$, $p < 0,05$), ali ne i 1 i 2 te 3 i 4. S obzirom na to da su takve razlike među skupinama preduvjet procjene, rezultati upućuju na prikladnost nekih mjera za procjenu rječničke raznolikosti djece predškolske i rane školske dobi. Također, doprinose i međunarodnim istraživanjima o pouzdanosti i valjanosti takvih mjera na podacima o govorenome jeziku.

Ključne riječi: rječnička raznolikost, leksičke mjere, govoreni jezik

FROM MOUSE TO MOLE: LEXICAL DIVERSITY IN PRESCHOOL AND EARLY SCHOOL-AGED CHILDREN

Vocabulary development can be assessed with measures of lexical diversity (Malvern et al., 2004). The most often used ones are *number of different words* (NDW) and *type-token ratio* (TTR), but they have demonstrated methodological restrictions due to their dependence on sample size. Diverse new measures have been developed (e.g. *VOCabulary Diversity* – D or *Moving average TTR* – MATTR; see: McCarthy and Jarvis, 2010), but there is no consensus of validity. Validation studies are mainly restricted to English and written language (Hržica and Roch, 2019). The aim of this research was to investigate how measures of lexical diversity differentiate children of different ages. Participants ($N=157$) were divided into four age groups: (1) from 3;00 to 5;11, (2) from 6;00 to 7;11, (3) from 8;00 to 9;11 and (4) from 10;00 to 11;03. They were telling the story elicited by the picture book *Frog, where are you?* (Mayer 1969). DW, TTR, D and MATTR measures were calculated. The descriptive data show increase of all lexical diversity indices. However, some of the measures (TTR, MATTR) demonstrate better results in differentiating between groups. *Kruskal-Wallis* test shows that NDW measure differentiated group 1 from 3 and 4 ($H = -42,964$, $p < 0,01$; $H = -35,143$, $p < 0,01$). Measure D differentiates the group 4 from 1 and 2 ($H = -46,262$, $p < 0,01$; $H = -38,895$, $p < 0,01$), whilst TTR differentiates group 4 from all the other groups (from $H = -30,778$, $p < 0,05$; $H = -32,179$, $p < 0,01$; $H = -31,915$, $p < 0,05$). However, neither TTR nor D do not differentiate between 1 and 2, 2 and 3 nor 1 and 3. On the other hand, MATTR differentiates group 4 from the first two ($H = -54,369$, $p < 0,01$; $H = -44,903$, $p < 0,01$), 1 from 3 ($H = -36,654$, $p < 0,01$), 2 from 3 ($H = -27,188$, $p < 0,05$), but not the others. Since differences between age groups are prerequisite for the assessment, results indicate which measures are more suitable for lexical assessment. Moreover, they contribute to the international research regarding reliability and validity of these measures.

Keywords: lexical diversity, lexical measures, spoken language

Snježana Jakubin

Poliklinika Suvag

Zagreb

snjezana.jakubin@gmail.com

TEMELJI KOMUNIKACIJE S DJETETOM U PREDŠKOLSKO DOBA (ODSTUPANJA I PRISTUP DJECI S POTEŠKOĆAMA U GOVORNOM RAZVOJU)

Prateći djetetov razvoj, znamo da se svaka osoba biološki i socijalno počinje razvijati u obitelji, a kasnije u vrtiću i školi, a vrlo je rano i pod utjecajem audio i vizualnih medija.

Komunikacija s djetetom u obitelji jedan je od odlučujućih čimbenika za razvoj jezika i najvažnijih zadataka prema govornom (slušanju priča) i pisanom jeziku (odnos prema knjizi). Sami početci govornog razvoja obilježeni su ranom komunikacijom između odraslih i djeteta pri usvajanju pojmova i izgovora riječi do prvih rečenica.

U početku je to na semantičkoj, fonološkoj, morfološkoj, sintaktičnoj i leksičkoj razini, a kad se usvoje temelji, možemo jezik bogatiti u pragmatičnom smislu, tj. u vršnjačkoj komunikaciji.

Prvo razdoblje počinje od geste pokazivanja i obilježen je dijadičkim i trijadičkim komunikacijskim obrascem. Kasnije, kako dijete raste, raste i potreba za većom i bogatijom komunikacijom s okolinom (odraslima i vršnjacima), što zahtijeva zrelost i pragmatičnost u ophođenju. Pri tom je važno slušanje, izmjena iskustva dijalogom te promjena motrišta, uočavanje i prilagodba novoj situaciji. Sve se te aktivnosti kod djece događaju kroz praktična iskustva i igru.

Ako dijete ima poteškoće koje otežavaju taj razvoj: nekima usvajanje kasni, nekima je na neki drugi način (ometen) otežan razvoj, to ne znači da s djetetom prestajemo komunicirati – baš naprotiv, moramo ga poticati sve dok se ne počne služiti jezikom kao sredstvom komunikacije.

Iznosimo primjere govorno-jezičnog razvoja djece s poteškoćama u napredovanju na tom planu i upućujemo na potrebu specifičnog pristupa, što zahtijeva određeno vrijeme i stručnost kadra (logopeda ili kojeg drugog rehabilitatora ili učitelja, odgojitelja).

Ključne riječi: temelji govorne komunikacije – usvajanje pojmova, tvorba riječi, rečenice, pragmatičnost u komunikaciji, igra predškolske djece, specifičnost u pristupu djeci s poteškoćama u usvajanju jezika

**FUNDAMENTAL COMMUNICATION WITH PRE-SCHOOL CHILDREN
(DEVIATION AND APPROACH TO CHILDREN WITH DIFFICULTIES IN SPEECH
DEVELOPMENT)**

Observing a child's development, we know that every person starts to develop biologically and socially within the family and later on in kindergarten and in school, but is also under the influence of audio and visual media, very early in life.

Communication with children within family is one of the determining factors for language development and one of the most important tasks in developing spoken (listening to stories) and written language (positive attitude towards books). The beginnings of speech development start with early communication amongst adults and the child adopting concepts of spoken words – leading to the first sentences.

Initially, all of this is on semantic, phonological, morphological, syntactic and lexical levels and when the basics have been mastered, the language can be enriched pragmatically as well, i.e. during peer communication.

The first period begins with gestures and is characterised by dyadic and triadic methods of communication patterns. Later on, as the child grows, also the need for richer and greater communication with its surroundings (adults and peers) which requires maturity and a pragmatic approach in communication. In order to achieve that, it is important to listen, to exchange experiences through dialogue, to change viewpoints and to adapt to new situations. All these activities with children occur through practical and playful experiences.

If a child has difficulty impeding development, they are either slow in acquiring or there exists a different cause which hampers their development. However, this does not mean we need to stop communicating with the child. On the contrary, we have to encourage the child to start using the language as a means of communication.

We present examples of children with difficulties in spoken language development and the progress made and indicate the need for a specific approach demanding certain time and skilled professionals (speech therapist or other rehabilitator, teacher and counselor)

Keywords: basic spoken communication, acquisition of concepts and ideas, words and sentences creating pragmatic communication, preschool child play, specific approach to children with difficulties in language acquisition

Nikolina Janc

OŠ Šećerana

Beli Manastir

nikolinajanc185@gmail.com

MOJE POSTAVKE NA ENGLESKOM JEZIKU

Svakodnevna uporaba mobitela kod djece i mladih sigurno je najzastupljeniji oblik komunikacije i zauzima veliki dio njihovih života. Cilj je ove ankete ispitati koliko i kako se osnovnoškolci snalaze na svom najsigurnijem mjestu, svom mobitelu, ako mu se promijeni jezik kojim se koriste pri uporabi. Pri tome mislim na materinski jezik, hrvatski. Također, cilj je provjeriti mogu li se osnovnoškolci poistovjetiti i snaći s drugim jezikom – engleskim, jezikom koji uče u školi, na sebi poznatom mjestu. Hipoteza je da osnovnoškolcima nije bitan jezik te da se podjednako dobro snalaze i na materinskom i na engleskom jeziku u svojoj sigurnoj zoni.

Za anketu je određeno razdoblje od tjedan dana u ožujku 2019. godine. U anketi je sudjelovalo 56 učenika od 5. do 8. razreda osnovne škole. Anketu je činilo 12 zadataka koji su podijeljeni na 4 dana. Kako bi anketa bila potpunija, na kraju je učenicima podijeljen anketni listić s pitanjima otvorenog i zatvorenog tipa o iskustvu tijekom korištenja mobitela te snalaženju u promijenjenom okruženju.

Ključne riječi: učenici osnovne škole, materniski jezik, identificirati, sigurna zona

MY SETTINGS IN ENGLISH

Everyday use of mobile phones is the most common form of communication of children and teenagers and it is a big part of their life. The aim of this research was to find out how primary school students behave in their safest place, their mobile phone, when the language that they use daily is changed. By that I mean the change of the mother tongue that most of them use – Croatian. Also, the aim was to check if primary school students can identify and cope with another language – English, the language that they learn at school, in their familiar place. The hypothesis is that the language that the pupils use in primary school is not important and that they can equally cope in their mother tongue as well as in English in their safe zone.

The survey was conducted during one week in March 2019. Fifty-six students from fifth to eighth grade in primary school took part in the research. The survey consisted of 12 tasks divided into 4 days of the week. At the end, to make the survey more complete, the students answered questions about their experience during the time when they changed the language and how they coped with the changed surrounding.

Keywords: primary school students, mother tongue, identify, safe zone

Svetlana Kalezić Radonjić

Filozofski fakultet

Univerzitet Crne Gore

svetla@t-com.me

STVARANJE IDENTITETA U ROMANU Šalajko STEVANA BULAJIĆA

Stevan Bulajić jedan je od pisaca koji podjednako pripada i crnogorskoj i bosanskoj dječjoj književnosti. Njegov poznati roman *Šalajko* (1973) o dječaku, koji je nakon gubitka roditelja, prisiljen suočiti se sa životom potpuno sam. Na svom putu susreće niz različitih upečatljivih likova koji utječu na neprestano oblikovanje i nadograđivanje njegova identiteta u ovom bildungs romanu. Za razliku od „klasičnih” romana o odrastanju, u kojima se pojedinac većinom susreće s promjenama svoje osobnosti, ovo djelo naglašava suočavanje sa svijetom (ljudima). Ključni trenutak u stvaranju identiteta glavnoga lika predstavlja njegovo opismenjavanje: nakon što je naučio čitati i pisati, koristi se svakom prilikom kako bi se posvetio knjigama iako je njegovo razumijevanje ograničeno – stoga je jasno da se Šalajkov portret ne uklapa u tipičnu priču o beskućniku. Važan aspekt ponovne izgradnje njegova identiteta jest u pokušajima socijalizacije i asimilacije u društvo, koji naposljetku završavaju na neočekivan način, bez utješnoga sretnog završetka. U radu ćemo analizirati roman u kontekstu izgradnje identiteta protagonista te ćemo pokušati otkriti na koji se način izgradnja identiteta, u složenim životnim okolnostima, može upotrijebiti za etičko poučavanje produbljujući suosjećanje mladih čitatelja. Također, raspravljat ćemo pridonosi li važeći crnogorski kurikulum ovom cilju ili se od njega udaljava.

Ključne riječi: Šalajko, Stevan Bulajić, ponovna izgradnja i stvaranje identiteta, bildungs roman

MODELLING OF THE IDENTITY IN THE NOVEL SHALAYKO BY STEVAN BULAJIC

Stevan Bulajic is one of the writers who equally belongs to Montenegrin and Bosnian literature for children. His famous novel *Shalayko* (1973) about a boy who, having lost his parents, is forced to deal with life entirely on his own. On his path he meets the palette of various striking characters who affect the ongoing shaping and upgrade of his identity in this bildungs-novel. As opposed to “classic” novels about growing up, in which the individual mostly faces

changes in his own personality, this work emphasizes confrontation with the world (people). The crucial moment in modelling of the identity of the main character represents his gaining of literacy: having learned how to read and write, he uses every single opportunity to devote himself to books, even though his understanding is limited – so it's clear that Shalayko's portrait doesn't fit in the typical story about homeless drifter (wanderer). An important aspect of rebuilding his identity is contained in attempts of socialisation and assimilation in the society, which finally ends completely unexpectedly, without "common place" of a happy ending. In the paper, we will analyze the novel in the context of shaping of the protagonist's identity, and we will try to reveal in which way the building of identity, within the complex life circumstances, can be used for ethical education by deepening the empathy of young readers. Also, we will discuss whether today's curriculum in Montenegro contributes to this goal or deviates from it.

Keywords: Shalayko, Stevan Bulajic, rebuilding and modelling of identity, bildungs-novel

Manuela Karlak

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku
 Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti
mkarlak@foozos.hr

Lana Mayer

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku
 Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti
lmayer@foozos.hr

STUDIJA SLUČAJA MOTIVACIJE I IDENTITETA UČENIKA ENGLSKOG I NJEMAČKOG JEZIKA KAO STRANIH JEZIKA

Dosadašnja istraživanja upućuju na važnost motivacije u ovladavanju inim jezikom, kao i na razlike u jačini motivacije ovisno o ciljnom jeziku. Motivacija je bitan dio učenikova identiteta i pojma o sebi (Dörnyei i Ushioda, 2009). Istraživanja učenika mlađe školske dobi (npr. Karlak i Šimić, 2016) pokazuju i da u različitim stranim jezicima učenici njeguju različite supostojeće identitete.

Cilj ovog rada jest istražiti i usporediti po dvoje učenika engleskog i njemačkog jezika s obzirom na samoprocjenu motivacije za učenje stranog jezika i važnost koju strani jezik ima unutar identiteta i pojma o sebi. Pritom se uzima u obzir osvrt učenika na iskustvo učenja i bavljenja jezikom od samih početaka do sadašnjega trenutka. Nalazi upućuju na zanimljive kvalitativne razlike među učenicima, koje među ostalim odražavaju različite izvore motivacije koji su čvrsto isprepleteni s društvenom dimenzijom motivacije i statusom koji pojedini strani jezik ima u okruženju učenika.

Ključne riječi: motivacija, ovladavanje inim jezikom, jezični identitet, društvena dimenzija motivacije

A CLOSER LOOK AT ENGLISH AND GERMAN LANGUAGE LEARNERS' MOTIVATIONS AND IDENTITIES: A CASE STUDY

Research so far has pointed to the significance of motivation in second language acquisition as well as to the possibility that the level of motivation may vary depending on the target language. Motivation is an essential part of the learners' identity and self-concept (Dörnyei and Ushioda, 2009). Research

focusing on younger school-age learners of English and German (e. g. Karlak and Šimić, 2016) shows that learners cherish different coexistent identities with respect to the different languages they learn.

Based on the experiences of two learners of English and German respectively, this paper aims to explore and compare learners' foreign language motivations and the significance that language has within the learners' identity and self-concept. Their language learning experience and involvement with the foreign language will be taken into account considering the period from the first contacts with the language until the present moment. The research findings point to interesting qualitative differences among the learners with respect to the different sources of motivation which are deeply intertwined with the social dimension of motivation and with the status the respective foreign language has in the learners' context.

Keywords: motivation, second language acquisition, linguistic identity, social dimension of motivation

Dina Koproščec

Ministarstvo kulture Republike Hrvatske – Konzervatorski odjel
u Osijeku

dinaster5@gmail.com

ESEKERSKI JEZIČNI IDENTITET I OBITELJSKO OKRUŽENJE U ROMANU *UNTERSTADT* IVANE ŠOJAT

Grad Osijek do sredine dvadesetoga stoljeća bio je multietnički grad. Esekerski jezični identitet trag je povijesti i susreta nekoliko kultura na području današnjega Osijeka, a nekadašnjeg Esseg - razgovornoga njemačkog jezika austrijske varijante i hrvatskog, srpskog, mađarskog¹ te je prisutan u romanu *Unterstadt* koji prikazuje četiri naraštaja žena jedne osječke folksdojčerske obitelji tijekom dvadesetoga stoljeća i njihove tragične, satirane, „krive“ identitete u vohoru povijesti i ratova koju pišu pobjednici.

Esekerski (njem. Essekerisch) gradi njemačko-hrvatski identitet svih likova u romanu *Unterstadt* i kao jezični idiom grada postaje njihov korijen sinkretizma kontaktnih jezika, metajezik kojim se koriste svi članovi obitelji Schneider, Meier i Pavković.

Njihove identitete oblikuju zajednički frustraci, u posjet im dolazi frau Jozefina, odrasli piju šnaps, prabaka je Viktorija eklhaftna, a fotografije se odlažu na nahtkasl. Obiteljski, švapski identitet, a uz to i esekerski dijalekt te tradicija koja je obilježila svaki naraštaj u pripadajućem joj vremenu, oblikovali su cijelu obitelj u asimilirane stanovnike grada Osijeka, kulturološki i identitetno pomiješane poput kontaktnih jezika, koji su svoj pravi identitet prešućivali i potiskivali do dokinuća vlastitih osobnosti, što je prouzročilo rasape obiteljskih odnosa.

Ključne riječi: Osijek, esekerski, identitet

ESSEKERISCH LINGUISTIC IDENTITY AND FAMILY ENVIRONMENT IN THE NOVEL *UNTERSTADT* BY IVANA ŠOJAT

Osijek used to be a multi-ethnic town by the mid of 20th century. The Essekerisch linguistic identity is a trace of history characterised by the encounter of several cultures in the town of Osijek, former Esseg – a conversational Austrian variant of the German language mixed with the Croatian, Serbian and

Hungarian¹ languages. That language is used in the novel *Unterstadt* which portrays four generations of women, in a Volksdeutscher family in Osijek during 20th century and their tragic, crushed, “wrong” identities in the whirlwind of history and the war written by the victors.

The Essekerisch idiom builds German-Croatian identity of all characters in the novel *Unterstadt* and as an idiom of the town becomes their root of contact languages syncretism, a metalanguage used by all Schneider, Meier and Pavković family members.

Their identities are shaped by common *fruchtuci*, *frau* Jozefina’s visits, drinking šnaps, greatgrandma Viktorija is *eklhafna* and the photos placed on *nahtkasl*. Their family, of Schwabian identity combined with the Essekerisch idiom and the tradition, which marked each generation in its own time, formed the whole family as assimilated residents of Osijek, culturally and identically mixed as their contact languages are. They were supposed to suppress and abandon their true identity till the abolition of their own personalities, which caused the disintegration of family relationships.

Keywords: Osijek, Essekerisch, identity

¹ Petrović, Velimir (2008). *Esekerski rječnik*. Zagreb: Filozofski fakultet.

Irena Krumes

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku

Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti

ikrumes@foozos.hr

Klara Bukal

klarabukal9@gmail.com

UTJECAJ RODITELJA NA RAZLIKE U USVAJANJU PREDČITAČKIH VJEŠTINA DJECE RAZLIČITA SPOLA

Danas se mnogo diskutira o spolnim i dobnim razlikama u odnosu na usvajanje čitanja i pisanja. Postoje istraživanja koja upućuju na to da su u predčitačkim vještinama naprednije djevojčice. No, usvajanje tehnike čitanja uvelike ovisi o ponašanju roditelja i kućnom okruženju koje podržava i potiče predčitačke vještine. Cilj je provedenoga istraživanja bio provjeriti ponašanje roditelja s obzirom na spol djeteta i potvrditi ili zaniijekati utjecaj na bolje napredovanje djevojčica u ovladavanju čitanjem od dječaka. Prema rezultatima anketnoga istraživanja provedenog s roditeljima ($N = 264$), dobiveni rezultati ukazuju da razvijenije predvještine čitanja i pisanja imaju djevojčice. Isto tako, roditelji djevojčicama više pričaju priče, pjevaju pjesme, češće razgovaraju o pročitanim i igraju igre riječima nego s dječacima.

Ključne riječi: predškolsko dijete, početno čitanje, predčitačke vještine, usvajanje čitanja, čitanje i spol

PARENTS' INFLUENCE ON THE DIFFERENCES IN THE ACQUISITION OF PRE-READING SKILLS ON CHILDREN OF DIFFERENT GENDER

Gender and age differences relating to reading and writing acquisition are being widely discussed. There is research indicating that girls are more advanced in pre-reading skills. However, the acquisition of reading techniques greatly depends on parents' behavior and home environment that supports and motivates pre-reading skills. The goal of the research was to check parent's behavior taking into account a child's gender and to confirm or deny the influence on better advancement of girls, compared to boys, in mastering reading. According to the results of the questionnaire conducted with parents ($N = 264$), girls have more developed reading and writing pre-skills. Also,

parents tell stories, sing, talk about what they read and play word games more frequently with girls than with boys.

Keywords: pre-school child, initial reading, pre-reading skills, reading acquisition, reading and gender

Rea Lujic

Sveučilište u Zadru

Odjel za francuske i frankofonske studije

rlujic@unizd.hr

**MOJ JEZIČNI REPERTOAR I JA: UPORABA JEZIČNOG PORTRETA KAO
MULTIMODALNOG ALATA ZA ANALIZU RAZLIKA U OSOBNIM PREDODŽBAMA
VEZE JEZIK – IDENTITET DJECE IZ JEDNOJEZIČNIH
I VIŠEJEZIČNIH OBITELJI**

U posljednjih desetak godina jezični portret, odnosno grafička predodžba pojedinčeva jezičnoga repertoara, a time i životnoga iskustva, postala je sve učestalija metoda istraživanja osobne višejezičnosti (vidi Busch, 2018). Njezina vrijednost najmanje je dvostruka: jezični portret, za razliku od klasičnih metoda kojima se istražuje odnos između jezika i identiteta, ispitanicima omogućuje dijakronijsko-sinkronijski opis njihove identitetske veze s jezicima, a istraživaču služi kao multimodalno sredstvo za razumijevanje načina na koji je jezik povezan s tijelom, emocijama, jezičnim predodžbama i društvenim kontekstom. K tomu, jezični je portret alat koji omogućuje izbjegavanje klasičnih, a uvijek nezadovoljavajućih dihotomija i trihotomija na području istraživanja dvojezičnosti i višejezičnosti, kao što su prvi, drugi ili treći jezik, materinski ili strani jezik, polazni ili ciljni jezik i dr. U ovomu radu bit će opisane razlike u načinima na koji djeca doživljavaju i utjelovljuju svoju vezu s onim jezicima koje znaju, ali i onima koje možda ne znaju, ali koji čine dio njihova obiteljskoga i društvenoga okružja. U istraživanju će sudjelovati ukupno 12 ispitanika – šestero djece iz višejezičnih obitelji i šestero djece iz jednojezičnih obitelji. Od njih će se zatražiti da na temelju siluete čovjeka (<http://heteroglossia.net/Sprachportraet.123.0.html>), a koristeći se bojama prema vlastitu izboru, prikažu njihov jezični repertoar, odnosno jezike i načine izražavanja koji su im važni u životu. Uslijedit će pojedinačni razgovori kako bi se ispitanicima omogućila verbalna interpretacija jezičnih portreta, a istraživaču razumijevanje grafičkih prikaza. Na temelju dobivenih rezultata pokušat će se utvrditi razlike između načina tumačenja veze između jezika i identiteta djece koja odrastaju u jednojezičnim obiteljima, naspram one djece koja odrastaju u višejezičnim obiteljima.

Ključne riječi: jezični identitet, jezični portret, višejezičnost

**MY LANGUAGE REPERTOIRE AND ME: USING LINGUISTIC PORTRAIT
AS A MULTIMODAL TOOL FOR ANALYSING DIFFERENCES IN PERSONAL
CONCEPTS OF THE CONNECTION LANGUAGE – IDENTITY OF CHILDREN FROM
MONOLINGUAL AND MULTILINGUAL FAMILIES**

Over the past decade, the linguistic portrait or the graphic representation of one's language repertoire, and thus his or her life experience, has become an increasingly used method in researching personal multilingualism (see Busch, 2018). Its value is at least double: the linguistic portrait, unlike the traditional methods that investigate the relationship between language and identity, provides a research participant with a tool that allows him or her both diachronic and synchronic description of the link between their identity and language; and it serves the researcher as a multimodal tool for understanding the way the language is associated with body, emotions, language imagery and social context. In addition, linguistic portrait is a research instrument that allows avoiding traditional, and ever unsatisfactory dichotomies and trichotomies in the field of the study of bilingualism and multilingualism, such as the first, second or third language, mother tongue or foreign language, original and target language, etc. This paper will describe differences in the way children perceive and embody their relationship to the languages they know, but also to those who they may not know but who form part of their family and social environment. The survey will involve a total of 12 respondents - six children from multilingual families and six children from monolingual families. They will be asked to represent their language repertoire, i.e. the languages and modes of expression that are important to them in their lives by colouring a body silhouette (<http://heteroglossia.net/Sprachportraet.123.0.html>). Individual conversations will follow in order to enable respondents to interpret verbally the graphic representation of their linguistic portraits, and to enable the researcher to understand their graphic representations. On the basis of the obtained results, the researcher will try to determine the differences between the ways in which the relationship between the language and the identity of children growing up in monolingual families is interpreted, as opposed to those children who grow up in multilingual families.

Keywords: language identity, language portrait, multilingualism

Valentina Majdenić

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku

Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti

vmajdenic@foozos.hr**Ankica Juroš**ankicajuros@gmail.com**RADIJSKE EMISIJE ZA DJECU MLAĐE ŠKOLSKE DOBI**

Od postanka čovječanstva potreba za komunikacijom jedna je od najvažnijih ljudskih potreba. Razdoblje od komunikacije spiljskim crtežima i ritualima do komunikacije mobitelima i računalima obilježile su brojne informacijsko-komunikacijske revolucije, koje su značajno mijenjale život ljudi. Vrijeme u kojemu živimo opravdano se može smatrati pravim medijskim dobom jer je ljudska svakodnevica danas gotovo nezamisliva bez brojnih medija masovne komunikacije: televizije, knjige, tiska, interneta i radija. Radio je kao medij prisutan u životu ljudi gotovo jedno stoljeće, a prethodi mu knjiga kao najstariji masovni medij. Razvoj radiofonije započeo je u SAD-u te se ubrzo nastavio i u Europi. Već 1926. godine radio se prvi put oglasio i u Hrvatskoj. Radiju, nekad kulturnom i obrazovnom mediju, danas se često pripisuje status pozadinskoga zabavlačkog medija koji se uglavnom sluša radi glazbe. U radijsku publiku danas su uključeni svi naraštaji slušatelja, pa tako i djeca. Navike slušanja radija mladih i starijih slušatelja predmet su proučavanja brojnih dosadašnjih istraživanja, no o slušateljskim navikama najmlađih, pak, ne znamo mnogo. Radio kao uređaj koji proizvodi zvukove djeca uz roditelje upoznaju vrlo rano, dok medijsku ulogu radija djeca spoznaju tijekom školovanja, najprije u 3. razredu osnovne škole. Razvoj komunikacije, medija općenito te radija kao medija uz uvid u današnju radiofoniju u Hrvatskoj, kao i važnost medijskoga opismenjavanja najmlađih za kompetentnu uporabu svakoga medija, pa tako i radija sadržaj je teorijskoga dijela rada. Osim teorijskoga, rad uključuje i praktični dio: anketiranje učenika drugih, trećih i četvrtih razreda Osnovne škole August Šenoa Osijek o navikama slušanja radija te analizu i usporedbu sadržaja o radiju i radijskim emisijama u čitankama i udžbenicima iz hrvatskoga jezika za 3. razred osnovne škole. Rezultati istraživanja pokazuju da većina učenika najčešće sluša radio manje od sat vremena na dan u vožnji automobilom, a kao najslušaniji radijski sadržaj uvjerljivo dominira glazba. Dječje radijske emisije učenicima su slabo poznate. U proučavanim čitankama i udžbenicima

prevladava informativni sadržaj o radiju, dok je slušanje radijskih emisija slabije zastupljeno.

Ključne riječi: radio, djeca mlađe školske dobi, dječje radijske emisije, nastavni plan i program, udžbenici

RADIO SHOWS FOR YOUNGER SCHOOL CHILDREN

Since the beginning of mankind a need to communicate has been one of the most important human needs. The period of communication from the cave drawings and rituals to communication by cell phones and computers has been marked by numerous information – communication revolution that has significantly changed the lives of people. The time in which we live can be reasonably considered a media age, because the human daily life today is almost unimaginable without the numerous mass media: television, books, newspapers, the Internet and the radio. The radio is a medium which has been present in people's lives for almost a century, and was preceded by books as the oldest mass medium. The development of radio broadcasting began in the United States - and it was soon resumed in Europe. Already in 1926 the first radio station in Croatia was established. The radio, which once was a cultural and educational medium, is today mainly attributed the status of a background entertaining medium, that is generally listened for music. The radio audience today includes all generations of listeners as well as children. The habit of listening to the radio by younger and older listeners is the subject of numerous previous studies. However, we do not know much about the habits of the youngest listeners. Children are introduced to the radio very early by their parents as a device that produces, while the media role of the radio is discovered by children during their education, for the first time in the third grade of primary school. The development of communication, the media in general, and the radio as a medium, along with an insight into today's radiophony in Croatia, as well as the importance of media literacy in the youngest to competently use any media including radio is the content of the theoretical part of the paper. Apart from the theoretical background the paper includes a practical part: interviewing students of the second, third and fourth grade of the elementary school August Šenoa Osijek on radio listening habits and the analysis and comparison of the content of radio and radio broadcasts textbooks in the Croatian language in the third grade of the elementary school. The survey results show that most students usually listen to the radio less than an hour a day while in the car, and music dominates as the most frequently

listened radio content. Children's radio shows are poorly known to the pupils. In the reading books and textbooks we studied, the informative radio content is prevalent, while listening to radio broadcasts is poorly represented.

Keywords: the radio, children of younger school age, children's radio programs, curriculum, textbooks

Nina Mance

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku

Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti

nmance@foozos.hr**Dinka Liščić**dliscic19@gmail.com**ŠTOKAVČIĆI – PROMICATELJI KULTURNE BAŠTINE**

Od 2005. godine u sklopu znanstvenoga skupa „Slavonski dijalekt“ i kulturne manifestacije „Šokačka rič“, koji se održavaju u Vinkovcima s ciljem očuvanja, njegovanja i proučavanja slavonskoga dijalektnog izričaja, predstavljaju se najmlađi čuvari i promicatelji slavonskoga dijalekta – Štokavčići. Pod mentorstvom učiteljica pronalaze, pripremaju, uče, a zatim i interpretiraju tekstove na dijalektu s kojim se danas u školi i izvan nje rijetko susreću. Slavonski je dijalekt najstariji dijalekt unutar štokavskoga narječja te je ujedno i naziv za hrvatske staroštokavske govore koji su smješteni u slavonskoj Posavini, slavonskoj Podravini, u srednjem istočnom dijelu Slavonije, u hrvatskom dijelu Baranje, pa i u nekim mjestima izvan Republike Hrvatske. Nažalost, suočeni s procesom modernizacije na svim područjima ljudskoga života pa tako i samoga jezika i kulture, slavonski dijalekt polako, ali sigurno odlazi u zaborav. Zahvaljujući entuzijastima koji su svjesni toga problema, kao i djeci i mladima koji prepoznaju važnost svoje tradicijske kulture, slavonski se dijalekt nastoji očuvati i prenijeti na nove, mlađe naraštaje. Osim toga, poznavatelji slavonskoga dijalekta upoznati su i s činjenicom kako ne govori cijela Slavonija istimenim dijalektom. Slavonski dijalekt rasprostranjen je u južnom i sjevernom dijelu Slavonije, u središnjem istočnom dijelu oko Našica, Đakova, Vinkovaca i u središnjem zapadnom dijelu oko Požege. Upravo zbog toga potrebno je istaknuti trud učitelja/ica koje rade s djecom na njegovanju ovoga dijalekta jer je potrebno vremena i truda u pronalasku tekstova za usvajanje, učenje i interpretiranje. U ovom će se radu prikazati zemljopisna i tekstovna usporedba i podjela tekstova „Štokavčića“ interpretiranih u 13 godina pojavljivanja na kulturnoj manifestaciji „Šokačka rič“. Ovim radom nastoji se osvijestiti važnost očuvanja slavonskoga dijalekta odnosno tzv. šokačkoga govora i potaknuti na njegova daljnja proučavanja.

Gljučne riječi: štokavčići, slavonski dijalekt, govor, tradicija, identitet

ŠTOKAVČIĆI - THE PROMOTORS OF CULTURAL HERITAGE

The scientific conference "Slavonian dialect" and the cultural festivals „Šokačka Rič“, have been held in Vinkovci since 2005 with the aim of preserving, cultivating and studying the Slavonian dialect expression. As a part of it, the youngest guardians and promoters of the Slavonian dialect - Štokavčići - are presented. Under mentorship of their teachers they search, prepare, learn, and then interpret the texts in a dialect which is nowadays encountered rarely in schools and beyond. The dialect of Slavonski Brod is the oldest dialect within the Štokavian dialect and it is also the name for the Croatian old Štokavian speeches which are located in the Slavonian Posavina, the Slavonian Podravina, in the middle eastern part of Slavonia, in the Croatian part of Baranya, and in some places outside the Republic of Croatia. Unfortunately, faced with the process of modernization in all areas of human life and so in the area of language and culture itself, the Slavonic dialect has also been falling into oblivion. Thanks to enthusiasts who are aware of this problem, as well as to the children and young people who recognize the importance of their traditional culture, the Slavonian dialect is being preserved and transferred to new, younger generations. In addition, Slavonian dialect experts are familiar with the fact that not whole Slavonia speaks the same dialect. The Slavonian dialect is widespread in the southern and northern part of Slavonia, in the central eastern part of Našice, Đakovo, Vinkovci and in the central western part of Požega. This is the reason why it is necessary to emphasize the efforts of teachers working with children to cultivate this dialect because it takes time and effort to find text suitable for acquisition, learning and interpretation. This paper will show the geographical and textual comparison and division of the texts by "Štokavčići" which have been interpreted in 13 years since their appearance at the cultural festival "Šokačka rič". The aim of this paper is to revive the importance of preserving the Slavonian dialect or the so-called Šokački speech and encourage further study of the same.

Keywords: štokavčići, Slavonian dialect, speech/speaking, cultural heritage, identity

Nina Mance

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku

Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti

nmance@foozos.hr

Anamarija Vuković

anamarija.vukovic@gmail.com

JEZIČNI IDENTITET DJECE PREDŠKOLSKE I MLAĐE ŠKOLSKE DOBI U GORJANIMA

Blago narodnih običaja u Gorjanima sve više zamjenjuje modernizirani i suvremeni način života. Nesumnjivo je da takav način života utječe i na promjene u jeziku, pa onda i na govor stanovnika Gorjana, posebice zbog utjecaja medija i školovanja. Ako smo skloni vjerovati kako se vrijednost očituje u očuvanju tradicije i zavičajnoga govora, onda je nesumnjivo činjenicom da od zaborava moramo očuvati jezičnu starinu, koja svjedoči o njezinu neupitnom bogatstvu. Djeca su budućnost koja nasljeđuje kulturu, običaje i govor, stoga je važno upravo njima prenijeti kulturu i običaje njihovih predaka.

Pretpostavka je da se slavonskim dijalektom u Gorjanima služi još samo starije stanovništvo, no pretpostavlja se i da govor slavonskoga dijalekta mlađi naraštaji barem razumiju. Slijedom navedenoga, sa starijom populacijom provest će se intervju te će se u radu dijalektološki opisati govor Gorjana na svim jezičnim razinama. S obzirom na to da se polaskom u školu djeca susreću sa standardnim jezikom pa se pretpostavlja da se tada zastupljenost jezičnih elemenata organskoga idioma smanjuje, istraživanje će se provesti upravo s djecom predškolske i mlađe školske dobi. S pomoću ankete istražiti će se služe li se govorom slavonskoga dijalekta i najmlađi stanovnici Gorjana i koliko, pri čemu će leksička razina dijalektološkoga opisa govora Gorjana poslužiti kao najzorniji pokazatelj. U tome će se smislu izraditi i mali rječnik Gorjana te s pomoću njega prenijeti dio govora i cjelokupne baštine Gorjana na mlađe naraštaje.

Ključne riječi: Gorjani, suvremeni govor, slavonski dijalekt, tradicija

LINGUISTIC IDENTITY OF PRESCHOOL AND YOUNGER SCHOOL-AGE CHILDREN IN GORJANI

Traditional customs in Gorjani are being replaced by modern way of life. This has an inevitable influence on language, in this case the speech of Gorjani population, especially due to the influence of media and education.

If we are prone to believing that values are reflected in the preservation of tradition and local speech, then we need to preserve the old language, which is a testimony of a rich tradition. Children are our future; they inherit our culture, customs and speech, therefore it is important to pass down to them culture and customs of their ancestors.

It is assumed that the Slavonian dialect is used in Gorjani by the elderly only, and that younger generations are only able to understand it. Therefore, the elderly will be interviewed, and the paper will dialectally describe the speech of Gorjani on all linguistic levels. Considering the fact that children encounter the standard language when they start their school education, it is assumed that the representation of linguistic elements of the organic idiom is decreased, hence the research will be conducted with pre-school and younger school children. By means of a questionnaire, it will be explored if and to what extent the youngest population of Gorjani use the Slavonian dialect whereby the lexical level of the dialectal description will be used as the most vivid indicator. In this sense, a short dictionary of Gorjani speech will be created in order to pass it on to younger generations.

Keywords: Gorjani, modern speech, Slavonian dialect, tradition

Ana Mikić Čolić

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku

Filozofski fakultet

amikic@ffos.hr

Ljubica Gašparević

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku

Filozofski fakultet

ljgasporevic@gmail.com

DJETETOV JEZIČNI IDENTITET IZMEĐU DIJALEKTA I STANDARDNA

Jezik je važan dio identiteta svake osobe, koji se u ranijim godinama života izgrađuje u lokalnom (materinskom) govoru, odnosno u dijalektu. Polaskom u školu djeca se susreću sa standardnim jezikom, čiji se utjecaj povećava intenzivnijim sudjelovanjem u javnokomunikacijskom prostoru, ponajprije preko medija. U djece se pritom počinje oblikovati svijest o standardnom idiomu različitom od njihova materinskoga idioma te se pretpostavlja da se povećanjem njegova utjecaja smanjuje udio lokalnih jezičnih elemenata u djetetovu govoru. Kako bi se ta pretpostavka provjerila, u ovome radu analizirat će se govor djece osnovnoškolske dobi iz sela Štitar s naglaskom na elementima iz slavonskoga dijalekta. U tu svrhu snimljen je govor dviju dobnih skupina – djece nižih i viših razreda osnovne škole. Djeca su podijeljena u dvije dobne skupine da bi se provjerilo mijenja li se jezični identitet tijekom godina pod utjecajem škole. Osim govora djece, analizirat će se i osnovnoškolski udžbenici hrvatskoga jezika da bi se utvrdilo poštuje li se načelo zavičajnosti te ima li ono utjecaja na čuvanje lokalnih jezičnih elemenata u govoru djece. Cilj je rada odgovoriti na ova istraživačka pitanja: 1. je li udio dijalektnih jezičnih elemenata obrnuto proporcionalan udjelu standardnojezičnih elemenata u govoru djece, 2. oblikuju li djeca osnovnoškolske dobi svoj jezični identitet na temelju lokalnoga idioma i 3. poštuje li se načelo zavičajnosti u jezičnom obrazovanju te ima li ono utjecaja na čuvanje lokalnih jezičnih elemenata u djece?

Ključne riječi: djetetov jezični identitet, dijalekt, standardni jezik

CHILD'S LANGUAGE IDENTITY BETWEEN THE DIALECT AND THE STANDARD

Language is an important part of every person's identity. During the early years of life it is shaped within the local (mother) idiom, i.e. dialect. When

starting school, children are exposed to standard language, the influence of which increases with more intense participation in the public communication space, especially through the media. Thus, children start developing awareness of the standard idiom which differs from their mother idiom. The increase of influence of the mother idiom is presumed to reduce the share of local linguistic elements in children's speech. To prove this hypothesis, the paper analyses the speech of elementary school children of the village Štitar with an emphasis on the elements of the Slavonian dialect. For that purpose, the speech of two age groups – the children of lower and higher grades of elementary school - was recorded. The children were divided into two age groups to see if their linguistic identity has changed under the influence of school. Aside from children's speech, elementary school textbooks for Croatian language as a school subject will be analyzed in order to see if the principle of domiciliation is taken into consideration and if it has the influence on preserving the local idiom elements in children's speech. The aim of this paper is to answer the following research questions: 1. is the share of dialectal linguistic elements inversely proportional to the share of the standard linguistic elements in children's speech, 2. do elementary school children shape their linguistic identity on the basis of the local idiom and 3. is the principle of domiciliation respected in language education and does it have influence on preserving the local idiom elements in children's speech?

Keywords: children's linguistic identity, dialect, standard language

Nada Mladina

Liječnička komora Tuzlanskog kantona (Bosna i Hercegovina)

nada.m@bih.net.ba

MATERINSKI JEZIK, RAZVOJ GOVORA I BILINGVIZAM

Materinski jezik (engl. mother tongue), kućni jezik (engl. homespeech) ili prvi jezik (engl. first language) jest jezik s kojim se dijete prvo susreće u životu. Prvotno je jezik i nazivan, a negdje se i danas naziva materinskim jezikom, kao sredstvom komuniciranja s osobama u svom okruženju. S obzirom na to da je prvi jezik kojim dijete počinje komunicirati materinski, posebno u uvjetima odvajanja od zemlje porijekla, dobiva i preneseno značenje kao „domovinski”.

Jezičko komuniciranje prvo počinje u kući i jezik je nazvan jezik kuće (kućni jezik) ili engl. homespeech. S obzirom na to da je to prvi jezik s kojim se dijete susreće u komunikaciji sa svojim okruženjem, on se još naziva i prvi jezik. Stručnjaci su ranije smatrali da učenje dvaju ili više jezika istodobno zbunjuje djecu, ali s vremenom se promijenio način na koji ljudi razmišljaju o učenju jezika kod djece. Tako u jezičnoj školi u New Yorku bebe uče strani jezik prije nego što prohodaju. Bilingvalne osobe lakše razdvajaju važne informacije od nevažnih, što ukazuje na brojne dokaze da je učenje više od jednoga jezika preporučljivo. Početni proces razvoja jezika zapravo počinje u maternici jer bebe slušaju govor svoje majke. Bebe koje odrastaju bilingvalno uče ne samo posebne odlike jezika kojima su ranije bile izložene nego uče obraćati pozornost na elemente koji im omogućavaju razdvojiti bilo koja dva jezika.

Razvoj djeteta s bilingvizmom ne predstavlja problem, nego ima prednosti.

Ključne riječi: dijete, razvoj govora, bilingvizam

MOTHER TONGUE, SPEECH DEVELOPMENT, BILINGUALISM

Mother tongue, home speech or the first language is a language which a child encounters first in its life. At the beginning, mother tongue was a term for the language used as an instrument to communicate with people. The first person that a child communicates with is usually its mother, especially in the conditions of separation from a native country, the language also could be named a “homeland” language.

The language communication first starts at home, so that this speech is named home speech. This speech could also be called the first language. Some time ago the experts considered that learning two or more languages at the same time could be very confusing for children. This belief has changed during time. Today in New York there are special foreign language schools where babies start learning foreign languages even before they learn how to walk. Bilingual individuals can easily separate important from unimportant information which means, besides other things, that learning more than one language is recommended.

The very beginning of speech development starts before birth because babies listen to their mothers talking.

Children who develop bilingually do not learn only special forms of their first speech, but they learn to pay attention to the elements which can help them to separate any two or more languages.

Development of a bilingual child is not a problem, on the contrary, it has numerous advantages.

Keywords: child, speech development, bilingualism

Mirela Müller

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku

Filozofski fakultet

mtolic@ffos.hr

MyPAD KAO REFLEKSIJA MULTIMODALNOG DJELOVANJA U IGRI UČENJA STRANOG JEZIKA OSNOVNOŠKOLSKE DJECE

Pod utjecajem naglog razvoja interneta te različitih multimedijских alata, posebice interaktivnih obrazovnih softvera, mijenjale su se i metode uključivanja MyPad-ova u obrazovni proces. U školama uvijek dolazi nova obrazovna i nastavna tehnologija, posebice s promjenama obrazovnih reformi. Učenici i nastavnici često su suočeni s brzinom razvoja inovativnih medija te s njihovom pravilnom i praktičnom primjenom. Didaktičko-metodička, kurikulska promišljanja i praćenja aktualnih pitanja i problema suvremene nastave od iznimne su važnosti za učinkovito kretanje planiranim obrazovnim ishodima, odnosno stjecanju potrebnih kompetencija učenika. Suvremene su pedagoške metode usmjerene na učenika, njegove potrebe, interese i motive, potiču kreativnost, komunikaciju, samostalnost i kritičko mišljenje te se koriste elementima igre i zabave u poučavanju. Nova obrazovna reforma teži manjoj težini tereta u školskoj torbi te se istodobno postavlja pitanje pridonosi li digitalizacija udžbenika kvalitetnijoj nastavi usmjerenoj prema učeniku. MyPad kao pomoćno nastavno sredstvo može biti ili granica ili most u procesu učenja stranoga jezika u izražavanju i komunikaciji djece, ovisno o tome kako se njime koristi i za koju svrhu. Ontogenetski i filogenetski aspekt u razvoju djece zauzima jedno od prvih mjesta u dječjem razvoju: kako naučiti djecu razgovarati na stranom jeziku. Multimodalnost se odnosi na komunikaciju i interpretaciju putem različitih kanala. Iz tih razloga, cilj je rada ispitati kako se djeca koriste MyPad-ovima u posebnim okolnostima, zadacima i pri tome donositi zaključke o njihovoj uporabi jezičnih formi i medijskih kompetencija te dati odgovor na pitanje je li MyPad pridonio razvoju jezičnih i digitalnih kompetencija pri učenju stranoga jezika u djece te kako su multimodalni sadržaji u MyPad oblikovani koji (ne)pridonose razvoju navedenih kompetencija? Ciljana skupina ispitanika bit će osnovnoškolska djeca 4. i 5. razreda u Općini Okrug Gornji u školi Petra Berislavića, a kojima će biti dodijeljeni MyPad-ovi u nastavi. Instrument istraživanja jest upitnik, a multimodalni sadržaj sastojat će se od četiriju mediosustava: slike, zvuka, videa i teksta. Planirana aktivnost istraživanja jest od 1. lipnja do 15. lipnja 2019. Očekivani rezultati nastojat će dati odgovor na

problemska navedena pitanja i uputiti na nužnost multimodalnosti kao anti-pod razvoju jezičnih i digitalnih kompetencija osnovnoškolske djece pri učenju stranog jezika.

Cljučne riječi: multimodalnost, jezična i digitalna kompetencija, obrazovni softver, MyPad

MYPAD AS A REFLECTION OF MULTIMODAL ACTION IN THE LANGUAGE LEARNING OF A FOREIGN LANGUAGE OF ELEMENTARY SCHOOL CHILDREN

The method of including a MyPad into the education process has changed under the influence of the Internet development as well as the development of various multimedia tools, especially interactive educational software. New educational and teaching technology is constantly being developed in schools, especially through educational reforms. Students and teachers are often faced with the rapid development of innovative media, as well as their proper and practical application. Didactic-methodological and curricular considerations and ongoing monitoring are essential in contemporary schooling for effective progress towards planned educational outcomes, i.e. acquiring required student competencies. Contemporary pedagogical methods are focused on the students, their needs, interests and motivation, they encourage creativity, communication, independence, and critical thinking while using elements of play and fun in teaching. The new educational reform seeks a decrease in the weight of a school bag; it questions whether the digitalization of textbooks contributes to multimodal activity of higher quality and better effectiveness in the classroom. MyPad as a teaching aid can be a bridge or a border in children's development of expression and communication, depending on how and why it is used. Ontogenetic and phylogenetic aspects are among the most important in a child's development, i.e. teaching children to talk. Multimodality refers to communication and integration using various channels. The term "multimodal" refers to expressing a reflective attitude using combinations of words and symbols, pictures, sounds and all different aspects of a child's communicational development. It is why this paper aims to examine how children use MyPads in special circumstances and tasks, trying to reach conclusions about their use of linguistic forms and media competencies; the paper aims to answer the question of whether MyPad contributes to the development of linguistic and digital competencies in children, as well as how such multimodal content is designed in MyPad. The target group of respondents will be elementary school children of grades 4 and 5 in the Municipality of Okrug

Gornji Petar Berislavić school, who will be provided with MyPads in learning a foreign language. The research instrument will be a questionnaire, while the multimodal content will encompass pictures, sounds, video, and text. The survey is planned to be conducted from 1 June to 15 June 2019. The expected results will aim to answer the stated questions and point towards the necessity of multimodality as an antipode of the development of linguistic and digital competencies in preschoolers.

Keywords: multimodality, linguistic and digital competencies, educational software, MyPad

Biljana Oklopčić

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku

Filozofski fakultet

boklopccic@ffos.hr**Izabela Potnar Mijić**

Agencija za odgoj i obrazovanje, Podružnica Osijek

izabela.potnarmijic@azoo.hr**DJECA I IDENTITET U *PUSTOLOVINAMA TOMA SAWYERA* MARKA TWAINA**

Koncept identiteta seže od pitanja „tko sam“ i „kako to postajem“ do „komu više uopće treba identitet“, a suvremeni je fenomen fascinacije identitetom postao možda čak zanimljivijim nego sam koncept identiteta. Postoji mnogo različitih identitetnih teorija, ali je pristupe u suvremenim teorijama moguće razgraničiti na dvije oprečne strane: esencijalistički i antiesencijalistički. Zagovornici esencijalističkoga pristupa pretpostavljaju postojanje unutrašnjega esencijalnog sadržaja ili jezgre sebstva te kategoriju identiteta poimaju kao svojevrsnu bit ili esenciju koja je stabilna i ne podliježe promjeni. Identitet se uspostavlja kao „prirodna“ urođena ili samorazumljiva kategorija. Esencijalistički pristup barata fiksnim ili nepromjenjivim identitetnim kategorijama među kojima su, na primjer: „žena“, „Rom“ ili „starci“ te svaku djelatnost subjekta tumači tim oznakama. Suprotan esencijalističkom jest antiesencijalistički pristup koji kategoriju identiteta vidi kao plastičnu, promjenjivu i nestabilnu te drži da je svaka stabilizacija identiteta tek privremena. Značenje identitetnih kategorija mijenja se ovisno o mjestu, vremenu, društveno-političkim, ekonomskim ili kulturnim okolnostima.

U ovom ćemo izlaganju, dakle, naglasak staviti na analizu tvorbe dječjega identiteta u romanu *Pustolovine Toma Sawyera* Marka Twaina. Polazeći od pretpostavke kako je identitet neizostavni dio (kon)teksta ovog Twainova romana, prvi će se dio izlaganja usredotočiti na njegovo esencijalističko i antiesencijalističko promišljanje. Drugi će dio izlaganja istražiti dječje likove Twainovih *Pustolovina Toma Sawyera* iz perspektive esencijalističkoga i antiesencijalističkoga pristupa identitetu. Neke od identitetnih kategorija koje će se pri tom analizirati bit će utjecaj odraslih, utjecaj vršnjaka, utjecaj rase/klase/spola/roda/religije, društveno-ekonomska situacija na američkom Jugu prije Američkoga građanskog rata, kulturni mitovi, popularni stereotipi itd.

Ključne riječi: identitet, esencijalistički pristup, antiesencijalistički pristup, dječja književnost, Pustolovine Toma Sawyera, Mark Twain

CHILDREN AND IDENTITY IN MARK TWAIN'S *ADVENTURES OF TOM SAWYER*

Identity is both a complex concept whose meanings range from "Who am I?" and "How do I become that?" to "Who needs an identity at all?" and a contemporary phenomenon involving fascination with identity that has perhaps become even more interesting than the concept of identity itself. There are many different theories of identity, yet the approaches in contemporary theories can be divided into two opposites: essentialist and anti-essentialist. The advocates of the essentialist approach believe in the existence of an inner essential content or core of self and perceive the category of identity as a sort of essence that is stable and not subject to change. The identity is established as a "natural" innate or self-fulfilling category. The essentialist approach deals with fixed or invariable identity categories, such as "woman," "Romani" or "old people," and interprets every activity of the subject through those labels. Contrary to the essentialist, the anti-essentialist approach sees the category of identity as flexible, changeable, and unstable and claims that any kind of stable identity is just a temporary occurrence. The meaning of identity categories varies depending on place, time, socio-political, economic or cultural circumstances.²

In this paper, the emphasis will therefore be put on how a child's identity is constructed in Mark Twain's *Adventures of Tom Sawyer*. Beginning with the assumption that the concept of identity is an inseparable part of the (con)text of Mark Twain's novel, the first part of the paper will briefly examine the main tenets of essentialist and anti-essentialist readings of identity. The second part of the paper will explore the children characters in Twain's *Adventures of Tom Sawyer* by utilizing the essentialist and anti-essentialist approach to identity. Some of the identity categories that will be taken into consideration are the influence of adults, the peer influence, the influence of race/class/gender/sex/religion, the socio-economic situation in the US before the American Civil War, cultural myths, popular stereotypes, etc.²

Keywords: identity, essentialist approach, anti-essentialist approach, children's literature, The Adventures of Tom Sawyer, Mark Twain

² Peternai Andrić, Kristina. *Ime i identitet u književnoj teoriji*. Zagreb: Antibarbarus. p. 9, p. 47-48

Višnja Pavičić Takač

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku

Filozofski fakultet

vpavicic@ffos.hr

Tena Babić Sesar

tebabic@gmail.com

DIJALEKT KAO DIO DJETETOVA IDENTITETA: ŠTO ME MAMA (NIJE) NAUČILA?

Na stvaranje djetetova identiteta, pa time i jezika kao dijela identiteta, utječu unutarnji i vanjski čimbenici. Društvena sredina, prvenstveno obitelj, a potom i društvo (vrtić, predškola, škola), u kojoj dijete odrasta, utječe ne samo na razvoj djetetova govora nego i na stav djeteta o tom istom govoru. Jezik i govor proizvod su kulture, sastavnim su dijelom kulture, no i njezin uvjet jer s pomoću jezika pojedinac stječe kulturu svoje zajednice i identificira se s njome (Grbić, 1994). Poznavanje je drugoga jezičnog sustava korisno te pomaže djetetu u intelektualnom i socioemocionalnom razvoju (Grbović, 2017). U tom je pogledu i supostojanje dvaju različitih jezičnih kodova unutar istoga sustava materinskoga jezika, nekoga organskog idioma i standardnoga jezika – takozvana okomita višejezičnost – prilika da dijete razvija i usavršava svoj govor te, što je jednako važno, razvija osjećaj pripadnosti i lojalnosti određenoj zajednici. Međutim, velik utjecaj na spomenuti jezični fenomen imaju promjene u načinu života i mediji, stoga dolazi i do promjena u oblikovanju identiteta i svijesti o istome.

Cilj je rada, na temelju istraživanja u koje su uključeni polaznici predškolskoga programa te učenici prvoga i drugoga razreda osnovne škole četiriju slavonskih sela u kojima se još uvijek čuvaju odlike slavonskoga dijalekta štokavskoga narječja (Babina Greda, Gundinci, Slavonski Šamac, Sikirevci) ispitati – metodom intervjua – djetetov jezični identitet u kontekstu regionalnoga identiteta, to jest odnos ispitanika prema govorima posavskoga poddijalekta slavonskoga dijalekta štokavskoga narječja te prema kulturi u kojoj odrastaju.

Ovo se istraživanje naslanja na rezultate istraživanja iz 2014. godine u istim mjestima (Babić Sesar i Pavičić Takač, 2016) kojim se ispitalo dominirali li u pojedinoj dobnoj skupini J1 (zavičajni govor, organski idiom) ili J2 (standardni hrvatski jezik), a preliminarna analiza upućuje na promjene u jeziku (dijalektu) i identitetu. Naime, bilježi se ispreplitanje okomite i vodoravne višejezičnosti, a svijest o šokačkom, slavonskom identitetu nije nužno praćena i jezičnim identitetom.

Ključne riječi: višjezični identitet, okomita višjezičnost, hrvatski standardni jezik, slavonski dijalekt, regionalni jezični identitet

DIALECT AS A PART OF CHILD'S IDENTITY: WHAT MY MUM HAS (NOT) TAUGHT ME?

Social environment in which a child is growing up, i.e. primarily its family and then society (nursery school, preschool, school), affects not only its language development but also its attitude towards that particular language. Language is a cultural product but it is also an integral part of culture. What is more, language is a cultural condition of its existence because it enables an individual to acquire the culture of his or her community and identify with it (Grbić, 1994). Knowledge of another language system is exceptionally useful for it facilitates a child's intellectual and socioemotional development (Grbović, 2017). In that respect a coexistence of two different language codes within the same mother tongue – an organic idiom and a standard language (i.e. vertical bilingualism) presents an opportunity for a child to develop and improve its language and, equally importantly, a sense of belonging and loyalty to a particular community. However, the above mentioned language phenomenon is strongly influenced by changes in living conditions and the media, which, in turn, affects a child's construction and awareness of identity.

The present study is based on interviews with pre-school children and first- and second-graders of primary school from four Slavonian villages (Babina Greda, Gundinci, Slavonski Šamac, Sikirevci) where features of the Štokavian regiolect are still preserved. The study aims at exploring participants' language identity in the context of regional identity, i.e. their attitude towards the local idioms of the Posavina subdialect of Slavonian Štokavian dialect as well as the culture in which they are growing up.

This study is a continuation of a 2014 study conducted in the same villages (Babić Sesar and Pavičić Takač, 2016) which investigated the dominance of L1 (regiolect, organic idiom) or L2 (standard Croatian language) in different age groups. The preliminary analysis points to considerable changes in language (dialect) and identity: first, emergent interweaving of vertical and horizontal multilingualism can be observed; and second, awareness of Slavonian identity is not necessarily accompanied by language identity.

Keywords: multilingual identity, vertical multilingualism, Croatian language, Slavonian dialect, regional language identity

Adriana Pavlinić Tomšić

OŠ Banova Jaruga

adriana.pavlinic@gmail.com

INTENZIFIKATORI U DJEČJOJ LITERATURI

Mnogi učitelji uspoređuju jezik s biljkom koju treba njegovati i paziti da ne uvene: tako treba njegovati i učenje jezika, bilo materinskoga, bilo stranoga. Usvajanje jezika utječe i na identitet pojedinca, u ovom slučaju njegov jezični identitet. Jezični identitet djece neprestano se mijenja kako dijete raste i razvija svoj govor, međuvršnjačkim razgovorima, razgovorima s odraslima, praćenjem medija i čitanjem. Čitanje lektirnih djela sastavni je dio obrazovanja od njegova samog početka. Čitanjem lektirnih djela djeca obogaćuju svoj vokabular i na taj način, između ostaloga, razvijaju svoj jezični identitet. Dio jezičnoga identiteta jest i intenziviranje, odnosno pojačavanje ili umanjivanje značenja, kao i naglašavanje pojedinih riječi ili izraza. Svaki jezik, pa tako i hrvatski, obiluje intenzifikatorima, koje ćemo u ovom radu istražiti u dječjoj literaturi. Intenziviranje se proteže kroz sve aspekte govora i pisma, bilo da se radi o govoru i literaturi odraslih ili djece. U radu će se istražiti intenzifikatori u lektirnom djelu za treći razred osnovne škole Čudnovate zgode šegrta Hlapića Ivane Brlić-Mažuranić i njihov mogući utjecaj na jezični identitet djece.

Gljučne riječi: dječja literatura, intenzifikatori, jezični identitet

INTENSIFIERS IN CHILDREN'S LITERATURE

Many teachers compare language with a plant which has to be nurtured and taken care of; the same metaphor may be used for language learning, be in native or foreign. Language learning also affects the identity of an individual, in this case his or her linguistic identity. The language identity of children changes as the child grows and develops his/her speech, through peer conversations, conversations with adults, media and reading. Reading literary works is an integral part of education from the beginning. By reading literary works, children enrich their vocabulary and, among other things, develop their linguistic identity. Intensification is also a part of the language identity; intensification or diminution of meaning as well as emphasis on individual words or expressions. Every language, including Croatian, is abundant with intensifiers, which will be explored in this paper by studying a piece of

children's literature. Intensification extends through all aspects of speech and writing, both speech and literature. In this paper we will investigate the reading for the third grade of elementary school, *Čudnovate zgode šegrta Hlapića* by Ivana Brlić-Mažuranić and its possible influence on children's linguistic identity.

Keywords: children's literature, intensifiers, language identity

Adriana Pavlinić Tomšić

OŠ Banova Jaruga

adriana.pavlinic@gmail.com

Iva Lednički

OŠ Vrbovec

ledniva@gmail.com

Anja Bušić

Prva gimnazija Varaždin

anja.busic@skole.hr

Sladana Kristek

OŠ Dr. Stjepan Iljašević

Oriovac

sladanailicevic@gmail.com

UTJECAJ GERMANIZAMA U SVAKODNEVNOM GOVORU NA USVANJANJE NJEMAČKOG KAO STRANOG JEZIKA

Oblikovanje čijega identiteta složen je proces koji zapravo nikada nije dovršen. Spol, vjera, jezik ili koje druge kategorije koje nas određuju često se na složen način isprepliću oblikujući identitet pojedinca. U radu istražujemo jezični identitet djece, učenika četvrtih razreda osnovne škole, i to u kontekstu formalnoga obrazovanja. U Republici Hrvatskoj učenje stranih jezika uređeno je tako da se prvi strani jezik uči od prvoga razreda osnovne škole, dok se drugi strani jezik učenicima nudi kao izborni predmet od četvrtoga razreda osnovne škole. U većini je škola prvi strani jezik engleski jezik, dok je njemački jezik drugi, izborni strani jezik. Velik dio današnje Republike Hrvatske tijekom povijesti bio je pod utjecajem njemačkoga jezika, o čemu svjedoče brojni germanizmi u svakodnevnom govoru stanovništva na području kontinentalne Hrvatske, a cilj rada jest istražiti imaju li germanizmi u svakodnevnome govoru utjecaj na usvajanje njemačkoga kao stranoga jezika, odnosno koliko se razlikuje jezični identitet djece kontinentalne Hrvatske u odnosu na djecu koja žive na obalnim područjima, i koliko im je lakše ili teže usvojiti njemački kao strani jezik.

Ključne riječi: germanizmi, jezični identitet, drugi strani jezik

INFLUENCE OF GERMANISM IN EVERYDAY SPEECH ON THE RISE OF GERMAN AS A FOREIGN LANGUAGE

Shaping of a person's identity is a complex process that has never really been completed. Sex, religion, language, or some other category that determine us are often intertwined in a complex way thus shaping the identity of an individual. The aim of this paper is to investigate the linguistic identity of children. We investigate fourth-grade children in elementary school, in the context of formal education. In the Republic of Croatia foreign language learning is arranged in such a way that the first foreign language is taught from the first grade, while the second foreign language is offered to students as an elective subject from the fourth grade of elementary school. In most schools the first foreign language is English, while German is the second, elective foreign language. A big part of today's Croatia has been influenced by German language throughout history, which has resulted in numerous Germanisms in the daily talk of the population in continental Croatia. The aim of this paper is to examine whether Germanisms in everyday speech influence learning of German as a foreign language. The question is whether the language identity of children in continental Croatia is different from that of children living in coastal areas, and whether it is easier or harder for them to learn German as a foreign language.

Keywords: germanism, language identity, second foreign language

Davor Piskač

Hrvatski studiji Sveučilišta u Zagrebu

dpiskac@hrstud.hr

LITERARNOBIBLIOTERAPIJSKI PRINOSI IZGRADNJI IDENTITETA

Život bez jasne slike o svome identitetu u njegovom kontinuitetu vodi u depresivna psihološka stanja, stoga je razvijanje svijesti o identitetu jedan od presudnih faktora u izgrađivanju pozitivne slike o sebi.

U skladu s gledištima literarne biblioterapije kao jednog oblika biblioterapijske prakse, izlaganje Literarnobiblioterapijski prinosi izgradnji identiteta se temelji na hipotezi da identitet koji izgrađujemo posredstvom književnosti nastaje iz transformacije podsvjesnih želja i strahova u identitetsku sliku o sebi. Dijete rođeno u svijet uspostavlja nepromjenjiv osobni identitet kroz svoj odnos s majkom, no kada se susretne s jezikom, a kasnije i književnošću, u skladu s osobnim identitetom iz književnosti će prihvatiti one identifikatore koji se uklapaju u njegov već postojeći identitet prema načelima emocionalnoga paralelizama i komunikacijske komplementarnosti.

Literarnobiblioterapijski novum je u tome što literarna biblioterapija smatra da tekst postaje analitičarem koji pokreće odgovor čitatelja kao analiziranoga. Ulaskom u proces analize, čitatelj ujedno postaje i analitičarem, kako teksta, tako i sebe sama te identifikatore do kojih je analizom i uvidom došao, ugrađuje u već postojeću identitetsku sliku o sebi samome. Odnosno, dijete čita onu književnost koju razumije na kognitivnoj i emocionalnoj razini te s kojom može ostvariti komunikaciju. Literarnobiblioterapijsko uvođenje novih književnih djela u čitateljsko iskustvo djeteta stoga uvodi ciljane književna djela putem kojih dijete postupno usvaja sve složenije identifikatore te na taj način sve jasnije stječe sliku o svome identitetu.

Ključne riječi: literarna biblioterapija, identitet, transfer, emocionalni paralelizam, komunikacijska komplementarnost

CONTRIBUTIONS OF THE LITERARY BIBLIOTHERAPY TO THE IDENTITY DEVELOPMENT

Life without a clear picture about the identity in its continuity leads to the depressive psychological states, so developing an awareness about our own identity is one of the decisive factors in the development of the self-image.

According to the views of the literary bibliotherapy as a form of the bibliotherapy, presentation *Contributions of the Literary Bibliotherapy to the Identity Development* is based on the hypothesis that our identity, that we build through literature, arises from the transformation of subconscious wishes and fears into the identity image of ourselves.

A child born into the world establishes an invariable personal identity through its relationship with its mother, but when a child encounters language and literature, in accordance with the personal identity it will accept those identifiers that fit into already existing identity structure, according to the principles of the emotional parallelism and the communication complementarity.

The literary-bibliotherapeutic novelty is that literary bibliotherapy considers text as the analyst that initiates the reader's response as analyzed. By entering into the process of analysis, the reader becomes both: an analyst of the text as well as the analyst of himself. Identifiers that he has come up with in the analysis, are embedded his own identity image. So, the literary-bibliotherapeutic introduction of new literary works into the existing child's experience as a reader, helps the child to be able to gradually absorb more complex identifiers and thus acquire clearer and persistent image of its own identity.

Keywords: literary bibliotherapy, identity, transfer, emotional parallelism, communication complementarity

Dušanka Popović

Filozofski fakultet

Univerzitet Crne Gore

dusana@t-com.me

dusankap@ucg.ac.me

UTJECAJ KONTEKSTA NA USVAJANJE STANDARDNOG JEZIKA U ŠKOLI

Jezik kao posebno obilježje ljudske vrste dio je identiteta svake jedinke (bilo na sociološkoj razini – poseban jezik ili jezični varijetet, bilo na psihološkoj razini – idiolekt), pa samim tim jasno predstavlja svoje korisnike postavljajući ih u više ili manje složen društveni i povijesni kontekst. Odlike jezika mogu otkrivati fizički i psihološki identitet njegovih govornika, no isto tako njihovu geografsku, etničku, nacionalnu i socijalnu pripadnost. Standardni jezik kao dogovorena inačica jezika koja poboljšava komunikaciju među njegovim govornicima izučava se tijekom školovanja. Na usvajanje te inačice jezika utječu mnogi čimbenici, često usporavajući njegovu intenzivnu i korektnu primjenu. Razlozi za to mogu biti različiti – od posebne emocije prema govoru usvojenom u obiteljskom domu, do želje da se pripada određenoj društvenoj skupini. Očigledno je da mladi ljudi koji su još uvijek u procesu obrazovanja, sve više rabe lokalni govor, pa i u javnoj uporabi. Budući da je dostizanje standardnoga jezika jedan od ključnih ishoda jezičnoga obrazovanja kada je materinski jezik u pitanju, cilj je istraživanja bio saznati koji čimbenici posebno usporavaju njegovo usvajanje i primjenu te je li to i kako povezano s jezičnim identitetom. Imajući u vidu važnost konteksta u kojem učenici borave, posebno škole, obitelji i vršnjaka, pretpostavili smo da je njihov utjecaj u ovom procesu značajan. Istraživanje je provedeno metodom kvalitativne analize i primjenom tehnike intervjuiranja u fokus skupinama, pri čemu je kao instrument poslužio polustrukturirani intervju. Istraživački korpus činili su učenici osnovnih i srednjih škola iz Podgorice, Nikšića i Bijelog Polja. Oni su govorili o svom poimanju standardnoga jezika, dijalekta i žargona – kako razumiju te kategorije, kada se i gdje njima koriste, kako sredina u kojoj borave reagira na uporabu standardnoga jezika, kakvu ulogu u tome ima obitelj, a kakvu vršnjaci te što oni o tome misle. Prvi rezultati istraživanja uglavnom potvrđuje naše pretpostavke – da su utjecaji obitelji i vršnjaka snažni i usmjeravajući, što se na određeni način tiče i jezičnoga identiteta.

Ključne riječi: standardni jezik, dijalekt, obitelj, vršnjaci, jezični identitet

THE IMPACT OF CONTEXT ON THE ADOPTION OF A STANDARD LANGUAGE IN SCHOOL

Language as a special feature of the human species is a part of the identity of each individual (be it on a sociological level – particular language or language variety, or on a psychological level – idiolect), and thus clearly represents its users by positioning them in a more or less complex social and historical context. The features of language can reveal physical and psychological identity of its speakers, but also their geographical, ethnic, national and social affiliation. The standard language as an agreed variant of the language that improves communication between its speakers is learned during schooling. Many factors affect adoption of this variant of the language, often slowing its intense and correct application. The reasons for this may be different – from being emotionally attached to the speech adopted in the family home, to the desire of belonging to a particular social group. It is obvious that young people who are still in the process of education generally use a local variant, and sometimes even in public use. Since reaching a standard language usage is one of the key outcomes of language education when the mother tongue is concerned, we have conducted a research with the aim of finding out which factors particularly slow down its adoption and use, and whether and how it relates to linguistic identity. Considering the importance of the context in which students dwell, especially that of school, family and peers, we started from the assumption that they influence this process significantly. The research was conducted with the qualitative analysis method and technique of focus groups interviewing, wherein the instrument used was a semi-structured interview. The research corpus consisted of students from primary and secondary schools in Podgorica, Nikšić and Bijelo Polje. They spoke about their understanding of standard language, dialect and jargon – how they understand these categories, when and where they use them, how the environment in which they reside reacts to their use of standard language, the role of family and peers, and what they all think about it. The first results of the research generally confirmed our assumptions – the influence of family and peers was strong and directing, which in some way concerned the linguistic identity as well.

Keywords: standard language, dialect, family, peers, linguistic identity

Mimoza Priku
Zamira Shkreli
Jozef Bushati

University of Shkodra "Luigj Gurakuqi" Albania
jozefbushati@gmail.com

BAKINE PRIČE, NJHOVA EVOLUCIJA U ALBANSKOM I MULTIMEDIJA

Rad pokušava dati novu dimenziju bajkama usredotočujući se na albanski kontekst. Ti oblici, koje poimamo kao „bakine priče“, evoluirale su na sličan način u različitim jezicima. Drugim riječima, započele su kao usmeni oblici, koji su kasnije prerasli u pisane oblike. Te tvorevine zainteresirale su istraživače, što je dovelo do prikupljanja i grupiranja priča. Braća Grimm u Njemačkoj i H. C. Andersen u Danskoj postali su modeli prikupljanja tih popularnih oblika i njihove popularizacije. Model koji su stvorili Antti Aarne i Stith Thompson koristi se diljem svijeta kao najbolji način klasificiranja bajki. Raspravljat ćemo o važnosti bakinih priča u dječjoj književnosti kao dijela opće kulture pretežno se usredotočujući na njihovu ulogu u razvoju dječjeg jezika. Dio rada također će se odnositi na stvaranje teksta i nekih njegovih obilježja bakinih priča na albanskome. Drugi dio predstavlja digitalne pristupe tim tvorevinama, jer tehnološka evolucija uključuje bakine priče i digitalne inačice koje se svakodnevno mogu naći u poučavanju jezika. Usporedba dvaju oblika, ukoričenoga primjerka i digitalne inačice, pomoći će nam uputiti na određene prednosti vezane uz obilježja dječjeg rječnika, govora, pisanja i slušanja. U današnje vrijeme multimedija ima važnu ulogu u društvu, što se odražava u bakinim pričama koje su modernizirane u audio i video inačicama. Albanski modeli analizirani su i ilustrirani kao pokazatelji njihova suživota. Važnost multimedije vezana je uz elemente s početka dječjeg obrazovanja i bajke u digitalnome dobu za digitalne domordce.

Ključne riječi: albanski jezik, bakine priče, obilježja teksta, digitalna inačica, multimedija

GRANDMOTHER'S STORIES, THEIR EVOLUTION IN ALBANIAN AND MULTIMEDIA

This paper attempts to add a new dimension to fairy tales by focusing on the Albanian context. These creations, which were conceived as “grandma’s stories”, have evolved in a similar way in different languages. In other words, they started as oral creations, and then moved on to their written form. These creations have sparked scholars’ interest, which led to stories being collected and then grouped. The Grimm brothers in Germany and H. C. Andersen in Denmark became models of collecting these popular creations and their popularization. Antti Aarne and Stith Thompson’s model is used worldwide as the best way to classify fairy tales. We will discuss the importance of grandma’s stories in children’s literature as part of the general culture focusing more on their role in children’s language development. The part of the reviews will also be the construction of the text and some textual features of grandma’s stories in Albanian. The second part presents digital approaches to these creations, as technological evolution has included grandma’s stories and digital versions that can be found on a daily basis in children’s language education. The comparisons of two forms, a hard copy and a digital version, will help us point out some of the advantages related to aspects of children’s lexicon, speaking, writing and listening. Nowadays multimedia has an important role in the society which is reflected in grandmother’s stories that are updated in audio and video versions. The Albanian models are analysed and illustrated as an indicator of their coexistence. The importance of multimedia is related to the elements of the beginning of children’s education with fairy tales in the digital age for digital natives.

Keywords: Albanian language, grandmother’s stories, text features, digital version, multimedia

Darija Rupčić

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku

Filozofski fakultet

darijarupcic@gmail.com

Ivica Kelam

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku

Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti

ikelam@foozos.hr

Sandra Steiner Jelić

Dom za odgoj djece i mladeži Osijek

sandrajelic@mail.inet.hr

POVIJEST DJETINJSTVA NA ZAPADU – DEKONSTRUKCIJA I OBLIKOVANJE NARATIVA DJETINJSTVA

U radu ćemo razmatrati povijesni konstrukt djetinjstva na Zapadu i nastojati naglasiti ne tako optimistično rastakanje same ideje djetinjstva koja se polako dekonstruirala od slike djeteta kao korisnoga i isplativoga do slike djeteta kao beskorisnoga, neisplativog, ali neprocjenjivog objekta našeg obožavanja. Težnja koja sve više prevladava u razvijenim zemljama Zapada novi je kulturni etos tzv. infantilistički etos, etos vječnih adolescenata i induciranoga djetinjstva. Kult onoga sada i etos narcisizma zahvaćaju razvijene dijelove svijeta. Posvemašnja infantilizacija tijesno je povezana sa zahtjevima konzumerističkoga kapitalizma u globalnoj tržišnoj ekonomiji. Sve to za posljedicu ima i rastakanje same ideje djetinjstva i vrijednosti djeteta samoga te promjenu diskursa u definiranju djeteta. Očekivani znanstveni doprinos rada pokušat će omogućiti uvid u to na koji način rastakanje ideje djetinjstva na Zapadu utječe i na naše poimanje djeteta, njegova moralnoga statusa i vrijednosti koju ono ima za društvo u cjelini.

Ključne riječi: dijete, konstrukti djetinjstva, infantilistički etos, konzumerizam

THE HISTORY OF CHILDHOOD IN THE WEST – DECONSTRUCTION AND FORMATION OF CHILDHOOD’S NARRATIVE

In this paper, we will consider the historical construct of childhood in the West and attempt to emphasise not such an optimistic dissolution of the idea of childhood that was slowly deconstructed from the image of a child being useful and profitable, to the image of a child as a useless, unprofitable but a priceless object of our adoration. The trend that has increasingly been prevalent in the developed countries of the West and is a new cultural ethos of the so-called infantile ethos, the ethos of eternal adolescents and induced childhood. The cult of the moment and the ethos of narcissism have become dominant in the developed parts of the world. An extensive infantilisation is closely linked with the requirements of consumer capitalism in the global market economy. All this results in the erosion of the idea of childhood as well as the values of the child itself, and changes the discourse in defining a child. The expected contribution of the paper will provide insights into how the dissolution of the idea of childhood in the West has affected our understanding of the child, his/her moral status and the value that he/she has for society as a whole.

Keywords: child, constructs of childhood, infantile ethos, consumerism

Mirela Skelac

Agencija za odgoj i obrazovanje, Podružnica Osijek

mirela.skelac@azoo.hr

CJELOVITO POUČAVANJE NA PRIMJERU DJELA MATE LOVRACA *DRUŽBA PERE KVRŽICE*

Poučavanje književnosti u razrednoj nastavi često se odnosi na uočavanje i prepoznavanje činjenica u književnome djelu. Koriste se metode analize i uvriježene procedure interpretacije. Postavlja se pitanje je li književni tekst u nastavi hrvatskoga jezika poligon za demonstraciju književnoteorijskih činjenica ili jest ili može biti i nešto drugo? Kako bi mogla ili trebala izgledati nastava književnosti u kontekstu predmeta? Je li moguća veća sloboda učitelja u pristupu poučavanja književnosti? Može li si učitelj uzeti slobodu i odvojiti 5, 10 ili 15 sati za književno djelo da bi ga doista obradio na smislen i zanimljiv način? Može li se uzeti u obzir unutarpredmetna integracija i korelacija nastavnih sadržaja koja je moguća uzimajući u obzir strukturu nastavnoga predmeta Hrvatskoga jezika prema Nastavnom planu i programu (MZOS, 2006) i Kurikulu nastavnog predmeta Hrvatski jezik (MZO, 2019)? Treba li se, i ako treba, kako književnost dovoditi u vezu sa sadržajima drugih predmeta?

U suvremenom kontekstu poučavanja književnosti moguće je organizirati nastavu u kojoj će se ispreplitati istraživanje i povezivanje te intenzivnije ispreplitanje nastave književnosti s medijima i nastavnim sadržajima iz drugih nastavnih predmeta. Čitajući djela Mate Lovraka, potiče se razvoj integriteta, jezičnoga i kulturnoga identiteta, nacionalne pripadnosti i pripadnosti skupini. Djelo *Družba Pere Kvržice* Mate Lovraka izvrstan je primjer na kojem se može prikazati cjelovito poučavanje u skladu s domenama, ishodima i sadržajima hrvatskoga jezika prema propisanom programu/kurikulu te sa sadržajima i ishodima ostalih nastavnih predmeta i međupredmetnih tema. Cjelovitim poučavanjem razvija se sposobnost razumijevanja i pamćenja specifičnih informacija, potiče se kritičko mišljenje, stvaraju se veze između različitih životnih područja, razvija se interakcija i povezivanje s drugim učenicima, uči se učiti te se razvija briga za druge i okoliš.

Ključne riječi: cjelovito poučavanje, kritičko mišljenje, povezivanje, razumijevanje, sloboda učitelja

**INTEGRATIVE TEACHING ON THE EXAMPLE OF *PERO KVRŽICA'S GANG*
BY MATE LOVRAK**

Teaching literature in the primary education often refers to noticing and recognizing facts in the literary work. The methods of analysis and the usual interpretation practices are used. The question is whether a literary text in Croatian lessons should be a polygon for the demonstration of literary theory facts or should it and can it be something else? How should literature be treated in the context of Croatian lessons? Is greater freedom possible for teachers in literature teaching? Does a teacher have the autonomy to devote 5, 10 or 15 lessons to a literary work to really process it in a meaningful and interesting way? Is the integration within the subject possible and does this correlate with other teaching content, as suggested by the Syllabus of the Croatian Language (MZO, 2006) and the Curriculum of the Croatian Language (MZO, 2019)? Should - and if so - how should literature be related to the contents of other subjects? In the contemporary context of teaching literature, it is possible to organize teaching which encompasses research and creating links with other areas of life, and connects literature teaching with other media and contents of other subjects. Reading the works by Mate Lovrak encourages the development of integrity, linguistic and cultural identity, national affiliation, and belonging to the group. *Pero Kvržica's Gang* by Mate Lovrak is an excellent example of integrative teaching, fully in accordance with the domains, outcomes and contents of the Croatian language curriculum, and the contents and outcomes of other subjects and intercurricular topics. Integrative teaching enhances the ability to understand and memorize specific information, encourages critical thinking, creates links between different areas of life, develops interaction and connections with other students, teaches how to learn, and develops concerns for others and the environment.

Keywords: integrative teaching, critical thinking, connection, understanding, teacher autonomy

Vlasta Svalina

svalina.vlasta@gmail.com

KULTURNA BAŠTINA U NASTAVI ENGLESKOGA JEZIKA

Nezaustavljiv napredak tehnologije kao i uporaba i dostupnost mobilnih telefona sve je više u porastu u 21. stoljeću te sukladno tomu postoji velika potreba da se poboljša stereotipna metodika nastave. Novi naraštaji imaju priliku jednim klikom pronaći tražene odgovore i stoga traže inovativne nastavnike koji bi im mogli pružiti suvremene metode poučavanja i koji se koriste tim mogućnostima. Jedna od tih metoda jest mobilno učenje. Mobilno učenje uključuje oboje: i učenje i poučavanje uporabom mobilnih uređaja. Mobilno učenje moglo bi sustavno i kontinuirano poboljšati i osuvremeniti cjelokupan nastavni proces. Postoje ogromne mogućnosti primjene M-učenja u nastavi stranih jezika, posebno engleskoga. Fokus je na aplikaciji Actionbound, kojom se posebice može koristiti u suvremenoj kulturi škole u nastavi engleskoga jezika, ali također i na nastavnim satima drugih predmeta. Budući da se učenje stranih jezika temelji na razvoju osnovnih kompetencija, odnosno na razvoju govora, slušanja, pisanja i čitanja, neizbježno je implementirati kulturnu baštinu u nastavni proces, što pridaje iznimnu važnost. Osim toga, M-učenje uz aplikaciju Actionbound omogućuje učenicima na zanimljiv i smislen način istraživanje kulture baštine, doprinoseći digitalnoj pismenosti učenika koja će im omogućiti da prošire svoje znanje o običajima i kulturi.

Ključne riječi: actionbound, kompetencije, kulturna baština, mobilno učenje, ELT (poučavanje engleskoga jezika)

CULTURAL HERITAGE IN ENGLISH LESSONS

As the use of technology, particularly the use and availability of mobile phones, has increased in the 21st century, there is a great need to improve stereotypical methods of teaching. New generations of students have the opportunity to get one-click answers so they seek innovative and enthusiastic teachers who could provide them with applicable methods to use those opportunities. One of those methods is Mobile learning. Mobile learning includes both learning and teaching through the use of mobile devices and could thus systematically and continuously improve the entire educational process with the help of mobile applications and different websites. There are

immense possibilities of M-learning application for teaching foreign languages, especially English.

During FL lessons, students start to think about their own cultural heritage. Therefore, we present a mobile application called Actionbound which deals with a new approach to the cultural heritage and can be used in English language teaching as well as in some other subjects. Learning a foreign language consists of the development of speaking, listening, writing, and reading competences, but it should also implement cultural heritage as an important topic. In addition, M-learning will engage students in interesting and meaningful ways of cultural heritage exploitation, thus contributing to students' digital literacy and enabling them to expand their knowledge about their own customs and culture.

Keywords: Actionbound, competences, cultural heritage, ELT (English language teaching), mobile learning

Zsófia Turányi

Új Budai Alma Mater Primary School

Budapest

turanyizs@gmail.com

UČINCI POSTAVLJANJA ZAJEDNIČKOGA CILJA NA IDENTITET UČENIKA (UČIONIČKO ISTRAŽIVANJE)

Rad predstavlja rezultate istraživanja u praktičnoj nastavi i zadatke koje su razvili i primijenili učenici i njihov učitelj u demokratskom razrednom ozračju. Ciljevi su istraživanja: 1. istražiti tipove zadataka koje su učenici izabrali za vrednovanje i 2. otkriti do koje su mjere učenici uspjeli postići ciljeve koje su sami definirali. Treći je cilj istraživanja uočiti na koji način učenički ciljevi doprinose obogaćivanju svoje idealne osobnosti (Dörnyei, 2005). Mjesto istraživanja bila je osnovna škola u Budimpešti, a sudionici su bili skupina učenika osmoga razreda. Istraživanje se oslanja na tradicije paradigme kvalitativnoga istraživanja te ima za cilj ponuditi dublje razumijevanje (Duff, 2008) iskustava i ideja mladih učenika. Proveli smo i primijenili polustrukturirani skupni intervju i upitnik s temom njihove motivacije za učenje stranoga jezika, njihovim ciljevima za drugo polugodište osmoga razreda uzimajući u obzir istraživanja stranoga jezika i osobine koje bi htjeli imati kao osobe koje uče jezik. Promatrali smo razredna odjeljena i pravili bilješke dok su učenici odabirali zadatke za vrednovanje. Intervjui i promatranja razreda digitalno su snimljeni, transkribirani i dopunjeni detaljnim zabilješkama s promatranja. Kategorije su utvrđene pri analizi podataka kako bi se otkrile zajedničke zamisli i izranjajuće težnje.

Ključne riječi: identitet učenika stranoga jezika, motivacija, autonomija

THE EFFECTS OF SHARED GOAL SETTING ON STUDENTS' IDENTITY (A CLASSROOM-BASED STUDY)

The paper presents the findings of the study in classroom practices and tasks developed and applied by students and their teacher in a democratic classroom environment. The aims of the study are (1) to explore the task types the students chose for assessment, and (2) to find out to what extent the students managed to achieve their self-defined goals. As the third focus, (3) the study also examines how students' goals contribute to the enhancement of

their ideal self (Dörnyei, 2005). The setting was a primary school in Budapest and the participants a group of 8th graders. The study adheres to the traditions of the qualitative research paradigm, and as such aims to provide an in-depth understanding (Duff, 2008) of YLs experiences and ideas. A semi-structured group interview and a questionnaire were conducted and administered with the students about their motivation for learning a foreign language (FL), their goals for the second term of the 8th grade considering FL studies and the attributes they would like to possess as language learners. The classes were observed, and notes taken while the students worked on choosing the tasks for the assessment. The interviews and the classroom observations were digitally recorded, transcribed and complemented by detailed notes taken during observations. In the analyses data categories were established to reveal common thoughts and emerging tendencies.

Keywords: language learners' identity, motivation, autonomy

Amira Turbić-Hadžagić

Filozofski fakultet Univerziteta u Tuzli

amira.turbic@untz.ba

NEMATERIJALNA BAŠTINA KAO OBILJEŽJE KULTURNOG IDENTITETA DJETETA

Kulturni identitet svake zemlje čini kulturna baština: materijalna i nematerijalna. Čuvanje, briga i vrednovanje nematerijalne kulturne baštine utječe na jezični i kulturni identitet djeteta, koji su njegovali naraštaji prije njih (roditelji, djedovi, nene, bake, pradjedovi...), a koji treba njegovati kod djece radi budućih naraštaja. Njegovanje i poštivanje svoga identiteta, identiteta drugoga i drugačijega u multikulturnom, višejezičnom, višeobičajnom i višetradicijskom društvu doprinosi zbližavanju i boljem razumijevanju sebe i drugoga, drugačijega od sebe, u našem zajedništvu i našoj mozaičkoj prošlosti, jer su tradicija i običaji sastavni dio kulture svakoga naroda, neovisno o tome je li riječ o običajima povezanim s godišnjim praznicima ili je riječ o običajima koji su povezani s događajem u životu pojedinca, npr. svadbe, rođenje djeteta, suneti, krštenje djeteta i sl. Tradicionalni običaji važni su za stvaranje vlastitoga identiteta, pa se tako u običajima drugih naroda prepoznaju razlike, ali i sličnosti koje utječu na povezivanje dviju ili više kultura, kao što je slučaj u Bosni i Hercegovini.

Ključne riječi: kulturni identitet djeteta, nematerijalna kulturna baština, jezik, književnost, tradicija, narodni običaji, Bajram, Božić, Uskrs, Vaskrs

INTANGIBLE HERITAGE AS A CHARACTERISTIC OF A CHILD'S CULTURAL IDENTITY

Cultural heritage makes a cultural identity of each country: both intangible and material. Keeping, preserving and evaluating intangible cultural heritage influences the linguistic and cultural identity of a child, cherished by the generations before them (parents, grandfathers, grandmothers, great grandfathers...), and which has to be preserved for the future generations. Preserving and respecting one's own identity, identity of others and those different in a multicultural, multilingual, multi-custom and multi-traditional society contributes to the better understanding and learning about self and the other, different from self, in our collectiveness and mosaic past, because the tradition and customs are the constituent of every nation's culture, regardless of annual

festivals or customs related to an event in one's life, e.g. weddings, child birth, circumcisions, baptism etc. Traditional customs are important for the creation of own identity, and therefore the differences and similarities can be recognised in the customs of different nations. They influence the connections of two or more cultures, such is the case in Bosnia and Herzegovina.

Keywords: child's cultural identity, non-material cultural heritage, language, literature, tradition, customs, Eid, Christmas, Easter, Orthodox Easter

Jelena Vignjević

Sveučilište u Zagrebu

Učiteljski fakultet

jelena.vignjevic@ufzg.hr

Ksenija Blagec

DV „Srednjaci”

Zagreb

ksenija.blagec@gmail.com

O PRIPOVJEDNIM SPOSOBNOSTIMA DJECE PREDŠKOLSKE DOBI

Rad se bavi pripovjednim sposobnostima djece predškolske dobi. Razvoj pripovjednih sposobnosti, kao neraskidiv dio ukupnoga dječjeg jezičnog razvoja, kompleksan je fenomen u kojem se odražavaju dječje kognitivne, psiho-fizičke, socijalno-emocionalne i ine odlike, ali i odlike djetetove okoline. Kako bi se ispitale dječje pripovjedne sposobnosti s obzirom na dob i spol djece, provedeno je istraživanje s djecom govornicima hrvatskoga jezika (L1) u dobi od pet i šest godina. Rezultati istraživanja pokazuju velike razlike u pripovjednim sposobnostima s obzirom na dob djece. Razlike u odnosu na spol zanemarive su, ali postoje velike individualne razlike. Kako bi se ispitale odlike dječjega pripovijedanja s obzirom na čitateljske navike u njihovim obiteljima, provedeno je anketiranje roditelja djece koja su sudjelovala u istraživanju o čitanju djeci. Rezultati ankete pokazuju da većina roditelja čita djeci priče, no nije utvrđena povezanost roditeljskoga čitanja i pripovjednih sposobnosti ispitanika. Iako ovo istraživanje ima ograničenja, njegovi rezultati mogu biti prinos istraživanju ovoga nedovoljno istraženoga dijela jezičnoga razvoja kod djece govornika hrvatskoga jezika.

Ključne riječi: dječji jezični razvoj, hrvatski jezik, pripovjedne sposobnosti

ON NARRATIVE SKILLS OF PRE-SCHOOL CHILDREN

This paper deals with narrative skills of pre-school children. The development of narrative skills, as an inseparable part of total language development in children, is a complex phenomenon reflecting their cognitive, psycho-physical, socio-emotional and other characteristics, as well as characteristics of children's surroundings. In order to examine narrative skills in relation to children's age and sex, a study was conducted with the children speaking Croatian

language (L1) aged five and six. The study results show great differences in narrative skills in relation with children's age. Gender differences were negligible, but there were great individual differences. The characteristics of children's narration in relation to reading habits in their families were examined too. The results show that the majority of parents read stories to their children, but the relation between parents' reading and subjects' narrative abilities was not established. This research of limited implications can be valuable contribution to studies of this insufficiently explored part of language development in children speaking the Croatian language.

Keywords: children's language development, Croatian language, narrative skills

Dijana Vučković

Univerzitet Crne Gore

Filozofski fakultet

dijanav@ucg.ac.me

Milan Ivanović

Univerzitet Crne Gore

Filozofski fakultet

mipozega@yahoo.com

REGIOLEKTI I NASTAVA MATERINSKOG JEZIKA U CRNOJ GORI: IZMEĐU PREDMETNIH PROGRAMA, STAVOVA NASTAVNIKA I ŠKOLSKE PRAKSE

Brojna istraživanja pokazuju da nezadovoljavajuću funkcionalnu pismenost crnogorskih učenika dijelom treba pripisati tradicijskoj orijentaciji nastave materinskoga jezika prema razvitku lingvističke kompetencije, a dijelom činjenici da od prvih godina školovanja značajno interferiraju četiri jezična (pod)sustava: prvi organski idiolekt (L1), standardni jezik (L2), drugi idiomi prvoga jezika (L3), drugi standardni jezici (L4). Okomitu višejezičnost, koja se prirodno javlja i u drugim sredinama, u Crnoj Gori dodatno komplicira sastavnica L4 te je pitanje jezičnoga identiteta naših učenika iznimno složeno.

U takvim je uvjetima osobito važno poznavati stavove nastavnika prema odnosu lingvističke i komunikacijske kompetencije, kao i njihovu stručnu i pedagošku osposobljenost za rad.

Zbog toga smo za predmet svoga rada odabrali stavove crnogorskih nastavnika materinskoga jezika prema metodičkim aspektima učenja koji se tiču L1, L2 i L3. Cilj je bio utvrditi primjenjuju li nastavnici diferencijalnu poduku, odnosno kada je i kako primjenjuju te kako procjenjuju učinke takve poduke u odnosu na tradicijsku. U istraživanju smo se opredijelili za kvalitativni pristup, tj. tehniku focus – grupa, i uzorak izabran iz tri općine: Berane, Kotor i Nikšić, koje između ostaloga odlikuju različita kulturnopovijesna baština i pripadnost različitim dijalekatskim arealima.

Rezultati upućuju na to da su stavovi nastavnika prema usvajanju jezične kompetencije slični te da im je sličan i način rada. Iako se gotovo svi zalažu za komunikacijskofunkcionalni pristup, ekspliciti, a naročito impliciti potvrđuju da u nastavi prevladava učenje gramatičke norme te da regioletima ne posvećuju dovoljno pozornosti. Pri tome dijelom upućuju na kurikulum, a dijelom

na vlastito uvjerenje da nisu ni osposobljeni nastavno se baviti različitim idiomima istoga jezika. Njihova je procjena, štoviše, da bi učenike to dodatno „zbunilo“.

Na osnovi provedenoga istraživanja možemo zaključiti da se u uvjetima okomite višejezičnosti kakva je svojstvena crnogorskome školskom sustavu funkcionalno ovladavanje komunikacijom na materinskom jeziku može postići jedino preciznim i jasnim formuliranjem metodičkih instrukcija usmjerenih prema komunikacijskoj kompetenciji.

Ključne riječi: diferencijalni pristup nastavi materinskog jezika, jezični identitet učenika, komunikacijskofunkcionalni pristup nastavi materinskog jezika, okomita višejezičnost, regiolekt

REGIOLECTS AND MOTHER TONGUE TEACHING IN MONTENEGRO: BALANCING AMONG CURRICULUM, TEACHERS' ATTITUDES AND INSTRUCTION PRACTICES

Numerous studies suggest that the unsatisfactory functional literacy of Montenegrin students is partly to be attributed to the fact that the teaching of mother tongue is traditionally inclined towards the development of linguistic competence, and partly to the fact that from the first years of schooling, there is significant interference between the four language (sub)systems: the first organic idiolect (L1), the standard language (L2), other idioms of the first language (L3), other standard languages (L4). The vertical multilingualism, which naturally occurs in other environments too, is in Montenegro further complicated by the component L4, which is why the issue of language identity of our students is an extremely complex one.

In such conditions, it is particularly important to know the attitudes of teachers towards the relation of linguistic competence and communicative competence, as well as their professional and pedagogical qualifications for work.

This is why we decided to study the attitudes of Montenegrin mother tongue teachers towards the methodological aspects of learning concerning L1, L2 and L3. The aim of the study was to determine whether teachers apply differentiated instruction, that is, when and how they are apply it, and how they assess its effects in relation to traditional instruction. We opted for a qualitative approach, i.e. a focus group technique was used, and a sample was selected from the three municipalities: Berane, Kotor and Nikšić, which, among other things, have different cultural and historical heritage and belong to different dialectal areas.

The results suggest that the attitudes of teachers towards the adoption of language competence are similar, and that the way in which they work is also similar. Although almost all of them advocate for a communication-functional approach, they explicitly, and in particular, implicitly, confirm that the teaching of grammar norms is what prevails in the teaching process, and that they do not pay enough attention to regional dialects. They explain this by the curriculum content, and partly by their own conviction that they are not trained to deal with the different idioms of the same language. Their assessment is, moreover, that this would further confuse their students.

Based on the conducted research we can conclude that in the case of vertical multilingualism, of the kind specific to Montenegrin school system, functional mastering of communication in the mother tongue can be achieved only by precise and clear formulation of methodological instructions targeted towards communication competence.

Keywords: differentiated approach to mother tongue teaching, language identity of students, a communication-functional approach to mother tongue teaching, vertical multilingualism, regional dialect

Vedrana Živković Zebec

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku

Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti

vzivkovic@foozos.hr**VIRTUALNA SLIKA O SEBI – VIRTUALNI IDENTITETI
U KNJIŽEVNOSTI ZA MLADE**

Oblikovanje identiteta fluidna je kategorija i suvremeni antiesencijalistički pristupi na identitet gledaju kao na kategoriju koja je nepotpuna i u nastajanju. U razdoblju adolescencije identitet se oblikuje pod utjecajem više različitih čimbenika, od vršnjaka i prijatelja, obitelji, škole, slobodnoga vremena do danas sveprisutnih medija i društvenih mreža. Književnost za mlade često se bavi pitanjima oblikovanja identiteta i prati sve ono što zaokuplja mlade, a s obzirom na to da mladi danas na društvenim mrežama provode velik dio svoga vremena, društvene su mreže na tematskoj razini ušle i u književnost za mlade. Virtualni identiteti koji se pojavljuju na društvenim mrežama mogu se oblikovati na različite načine, od toga da daju stvarnu sliku pojedinca do potpuno drukčije slike o sebi, ovisno o cilju koji se želi ostvariti. U radu će se na odabranome korpusu romana za mlade promatrati kako se oblikuju virtualni identiteti i kakva je njihova poveznica i razlika s identitetima likova adolescenata izvan prostora društvenih mreža te kakav utjecaj društvene mreže i njihova uporaba imaju na oblikovanje identiteta adolescentskih likova. Proučavanje virtualne slike o sebi uključit će načine na koje se oblikuju virtualni identiteti od odabira nadimka, profilne slike, jezika kojim se koriste i ponašanja likova na društvenim mrežama te usporedbe s ponašanjem izvan društvene mreže, kao i eventualne pedagoške funkcije koje tematiziranje uporabe društvenih mreža i oblikovanja virtualnih identiteta može imati.

Ključne riječi: društvene mreže, formiranje identiteta, književnost za mlade, roman za mlade, virtualni identiteti

VIRTUAL SELF-IMAGE – VIRTUAL IDENTITIES IN YOUNG ADULT LITERATURE

Identity creation is a fluid category and the contemporary anti-essentialist approaches to identity see it as an incomplete and emerging category. In the adolescent period the identity is formed under the influence of different factors, from peers and friends, family, school, free time, to nowadays

omnipresent media and social networks. Young adult literature has often addressed the issues of identity creation and has kept track of everything the youth focus on, and taking into account the fact that the young spend a great amount of time on social networks these days, social networks have entered young adult literature on the thematic level. Virtual identities emerging on social networks can be formed in different ways, from offering a realistic image of an individual to a completely different self-image, depending on the goal they want to achieve. The paper will, on a selected corpus of young adult novels, examine the ways in which virtual identities are formed and what their relations and differences with the identities of adolescents outside social networks are, as well as what kind of influence social networks and their usage have on the formation of the identity of adolescent characters. The studying of virtual self-image will include the ways in which virtual identities are formed when choosing nicknames, profile pictures, the language used and behaviour of characters on social networks and the comparison with the behaviour outside social networks, as well as possible pedagogical functions attributed to the topicalization of social network usage and formation of virtual identities.

Keywords: social networks, identity creation, young adult literature, young adult novel, virtual identities

SPONZOR

